

Jó Pajtás

2020. X. 29.

74. évf., 31. szám

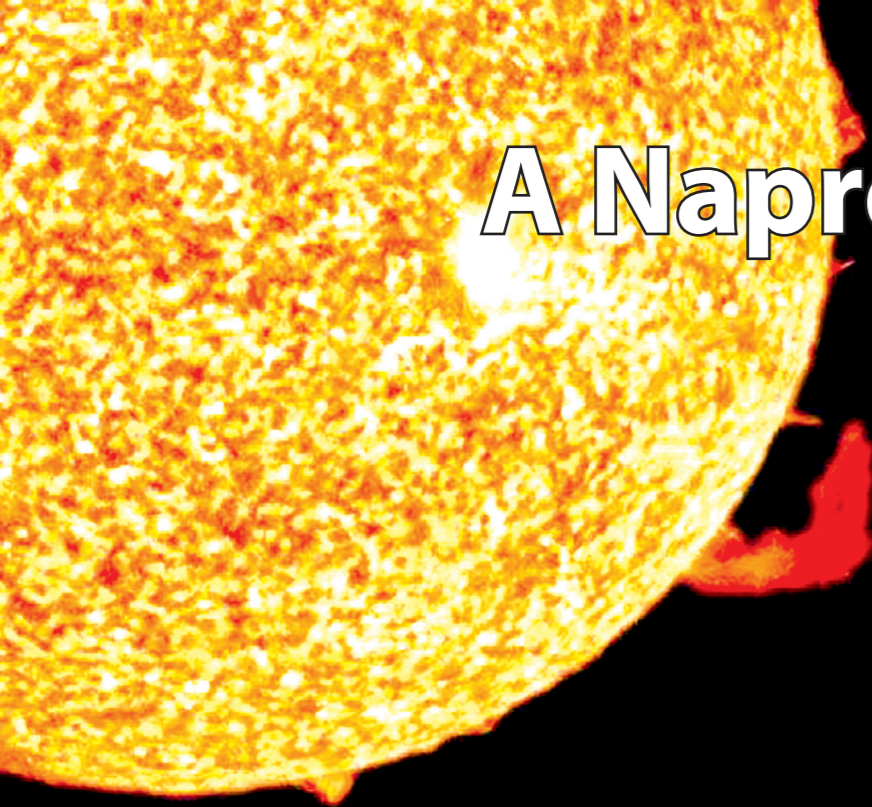

Töklámpások éjszakája

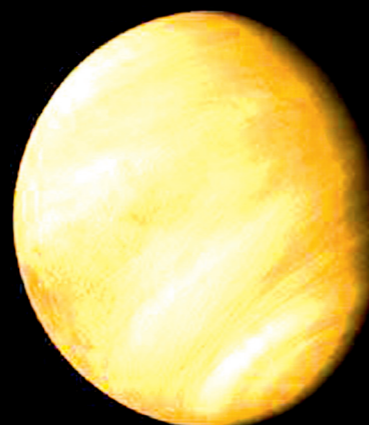
Ára 50 dinár

A Naprendszer

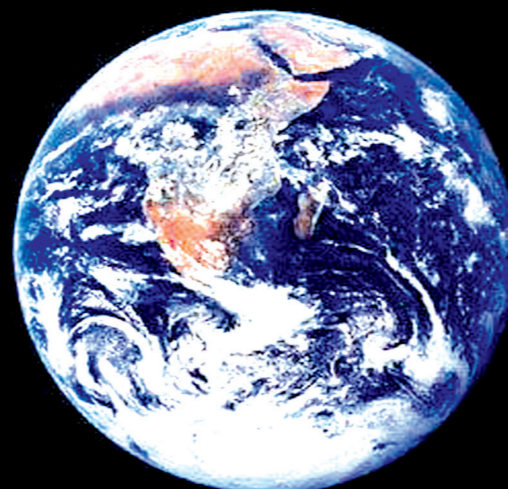
Merkúr

Felszíne meteoritbecsapódások során nyerte el jellegzetes „kilyuggatott” formáját. Légköre nincs.

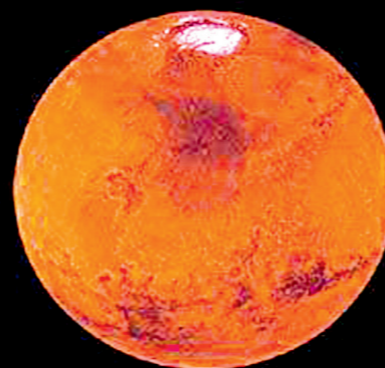
Vénusz

Szilárd felszínét vulkánok, hasadékok és megkövesedett lávafolyamok borítják. A légkörében sok a szén-dioxid.

Föld

Az egyetlen bolygó a Naprendszerben, amelynek felszínén folyékony halmazállapotú víz van, és amely ma is geológiailag aktív bolygó.

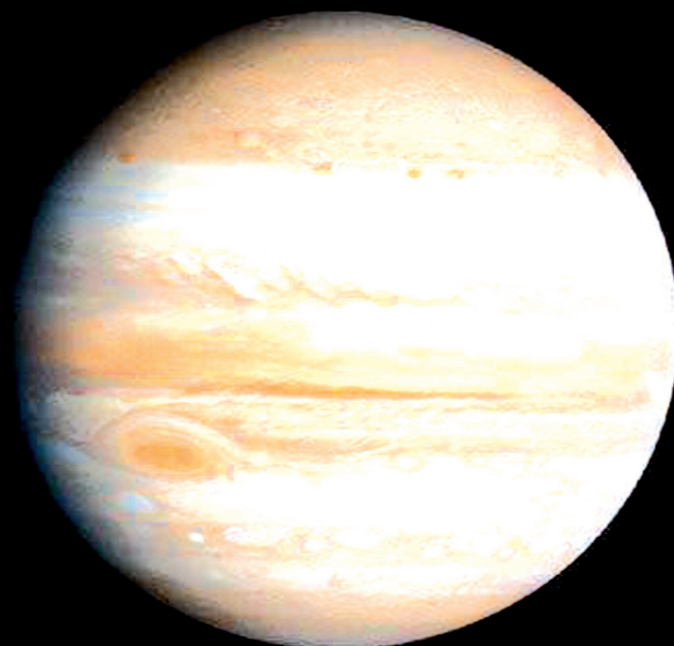
Mars

A negyedik bolygó hatalmas, vörös sivatag. Pusztaságait vad szelek alakították ki. Felszínét hatalmas tűzhányók és becsapódási kráterek tarkítják.

Szturnusz

Gázgömb, olyan gyorsan forog, hogy a közepén kidudorodik, a pólusokon pedig belapul. Gyűrűjét jégrészecskékből álló algyűrűk alkotják.

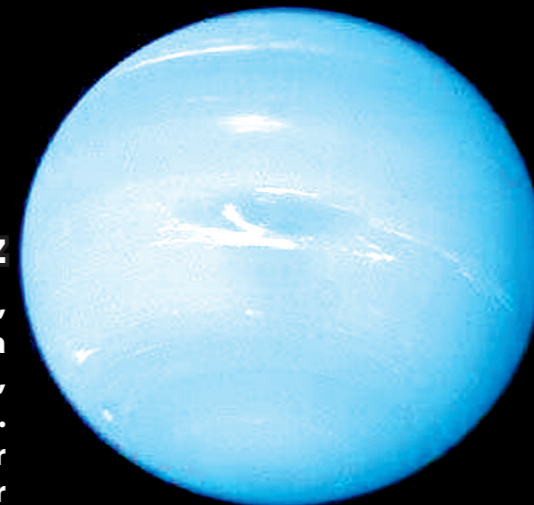

Jupiter

A legnagyobb bolygó. Légkörét hidrogén és hélium alkotja. A nagy nyomás a hidrogént folyékony és fémes rétegekké nyomta össze a szilárd mag körül.

Neptunusz

Légköre metánban gazdag, amely a bolygó középpontja felé haladva folyékony, majd fémes halmazállapotú. 1846-ban fedezték fel, bár feljegyzések szerint már Galilei is észlelte 1613-ban.

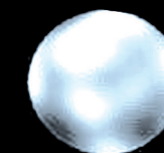
Uránusz

A Naprendszerben az egyetlen, amelynek forgástengelye egybeesik pályasíkjával – az oldalára fordulva forog, ez valószínűleg egy üstökösrel való összeütközés eredménye.

Plutó

1930-ban fedezték fel, de még ma is kérdéses, hogy bolygó-e egyáltalán. Szilárd felszínét fagyott metán alkotja. Pályája szabálytalan.

Hadaró Ancsi

Anyának új hobbija van. Egy kicsit irigylem érte, én is régóta szeretnék egy jó kis hobbit, hogy amikor valaki megkérdezi, mit csinálok szabadidőmben, ne csak a szokásos „olvasok és zenét hallgatok” szöveggel válaszoljak. Az eddigi kísérletezésem csúfos kudarcot vallottak: a legtöbb sportban rosszul teljesíték, a kórus, amiben énekelni kezdtem, megszűnt, a kézimunkázáshoz nincs türelmem...

Múlt héten azonban két képeslapot találtam a postaládában. Hiába forgattam őket, nem tudtam rájönni, ki lehet a feladó, és legnagyobb sajnálatomra a hátlapon lévő üzenetet sem értettem. Lelkesen rontottam be a lakásba, s magyarázatot követelve lobbogtattam a lapokat. Hamarosan kiderült, hogy egy anyaféle turpisság áll a háttérben. Regisztrált egy weboldalra, ahol csupa olyan ember található, akik szeretik és gyűjtik a képeslapokat. A program ki-sorsolja, kinek kell postázni, és ahány lapot küldesz, annyit fogsz te is kapni. Ez tipikus anyának való dolog, a mai napig oda van

a régimódi dolgokért, bár nem tagadom, hogy én is szívesen fogadnék üzeneteket a világ különböző pontjairól. Órákon keresztül könyörögtem, hogy részt vehessek ebben a muriban, de apa egyből bedobta a „kicsi vagy még ehhez” kártyáját, amivel nem lehet harcba szállni. Hogy mégis meglegyen az örömöm, anya beleírta a bemutatkozó szövegébe, hogy a nagylánya is szívesen fogad lapokat, remélem, előbb-utóbb legalább a nevemet viszontláthatom az üdvözlőlapokon.

Anya szerint az ő gyerekkorában nagy divat volt a levelezés. Azt ajánlotta, hogy nézzek szét a magazinokban, ott biztosan akadnak hozzám hasonló korú fiatalok, akik levelezőpartnert keresnek. Azóta megveszek egy levelezőpartnerért. Már egyedi levélpapírt és matricákat is beszereztem a jövőbeli üzengetéshez, de úgy tűnik, a képeslapot felváltotta a Messenger, a levelet az e-mail. Hobbikereső énem azonban nem adja fel. Megírtam a saját hirdetésem, és szülői engedéllyel beküldhetem az alábbi sorokat az egyik gyerekújságba:

„12 éves életvidám lány vagyok, hasonló korú lányokkal leveleznék. Szeretek olvasni, zenét hallgatni, és reményeim szerint levelezni is.”

Ragadjon tollat, aki mer!

EZTFILÓZDKI!

Egy jó tanács

Karcsi leszegett fejfel állt az anyukája előtt. Tegnap ellögtött egy órájáról, éppen dolgozatot írtak volna kémiából. Az osztályfőnök nemrég telefonált, így az édesanyja előtt világosak voltak a tények.

– Bevallom, ellógtam az órától – kezdte Karcsi. – De nem tehetek róla. A padtársam tanácsolta, hogy így cselekedjek. Ne rám haragudj, ne engem okolj, én csak Csilla tanácsát követtem.

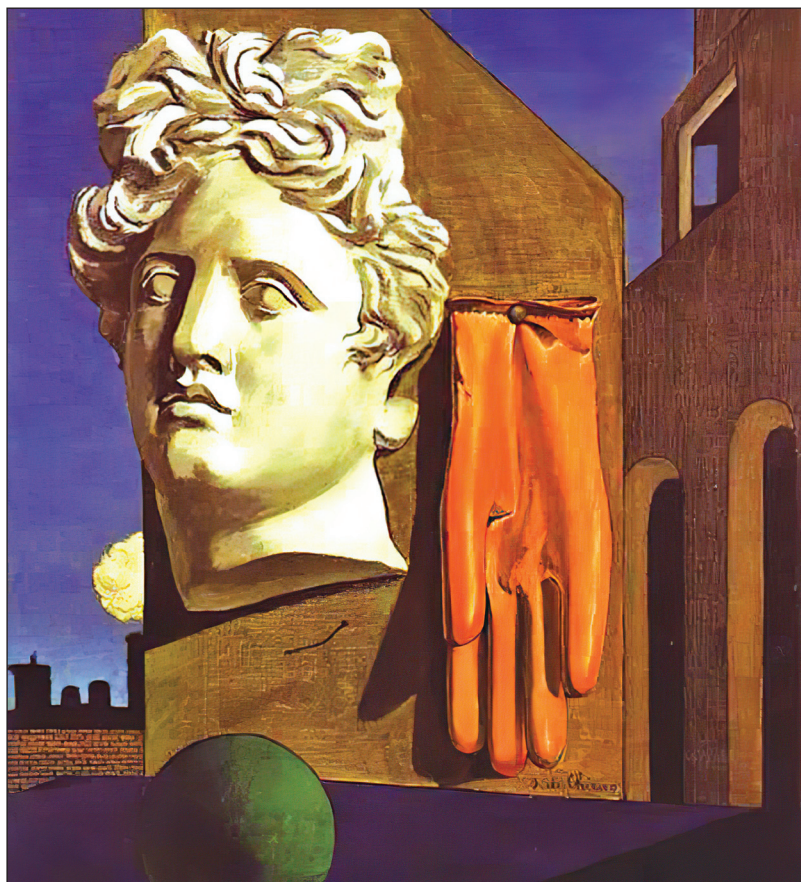
Az anyukája nagyot sóhajtott, majd kiment a szobából. Amikor visszajött, ezt mondta:

– Nem könnyű ebben a helyzetben döntést hoznom, így tanácskoztam apukáddal. Sajnos az érvelésed nem hatotta meg őt. Három hét szobafogságra kell ítélnem téged. De kérlek, vedd figyelembe, hogy apukád mondta, hogy így cselekedjek, a szobafogságot ő tanácsolta. Úgyhogy ne engem okolj, én csak a tanácsát követtem.

Nem könnyű beismerni, ha valami rossz a mi hibánkból történt. Sokkal könnyebb elfogadni, ha valami jó cselekedetet tulajdonítanak nekünk. A felelősség alól gyakran bújunk ki úgy, hogy behúzódnak mások tanácsai mögé. Valamint sokszor kérjük valaki tanácsát csak azért, mert reménykedünk benne, hogy az illető megerősíti azt, amit tenni szeretnénk. De magunkat csapjuk be, ha azt hisszük, hogy a másoktól kért tanács csökkenti a felelősségünket. Azért is felelősséggel tartozunk, hogy kitől kérünk tanácsot (és persze azért is, hogy megfogadjuk-e mások tanácsát).

De mégis, mielőtt teljesen elvetnénk Karcsi érvelését, számolnunk kell azzal a ténnyel, hogy nem érthetünk egyformán jól mindenhez. Bizonyos kérdésekben szakértők tanácsára vagyunk utalva. De ki számít hiteles szakértőnek? Pláne, ha etikai, életmódbeli kérdésekről van szó: egy vallási vezető, egy terapeuta vagy egy asztrológus? Vagy kizárólag magunk lehetünk saját életvezetésünk okleveles szakértői?

Tóth Tamara

Giorgio de Chirico: A szerelem dala (1914)

A szürrealizmus a tudatalatti tartalmakat próbálja felszínre hozni váratlan asszociációkkal, ezért elveti a hagyományos alkotói módszereket. Egyik irányzata részletesen, másik pedig elvont formákkal ábrázol álomszerű képzeteket, abszurd víziókat. A 19. század első felében virágzott, de ma is alkotnak a képviselői.

Te milyen képeket látsz álmodban?

Írjatok, jelentkezzetek!

Oldalaink nyitva állnak előttetek. Mindegyikhez hozzászólhattok, minden rovatához kérdéssel, kéréssel, javaslattal fordulhattok:

- Küldjétek sok-sok rajzot, fogalmazást, verset a Rügyfakadásba;
- Írjátok meg, mi érdekel legjobban benneteket a történelemmel, földrajzzal kapcsolatban;
- Küldjétek el az iskolátokban, közvetlen környezetekben történő eseményekről szóló híreket, tudósításokat;
- Adjatok tanácsot Jusztikának;
- Próbáljátok megfejteni a rejtvényeket, fejtörőket;
- Kutassatok és válaszoljatok nyereményjátékunkban feltett kérdésre.

Tegyük közösen olyanná a Jó Pajtást, hogy nektek is, és nekünk is tetszen! Várjuk jelentkezésüket! Címünk a régi: **Jó Pajtás szerkesztősége, 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1.** Az e-mail-címünk pedig a következő:

jopajtas.szerk@magyarszo.rs

A türelmes várakozás – takarékoskodjunk!

*Akármiképp csűrjük, csavarjuk,
Szép, aki gazdálkodni tud;
Ilyennek aztán az adósság
Nem köt nyakába háborút;*

...

*S a többi! – szóval, mátul fogva
Takarékos fiú leszek,
Minden garast úgy megbecsülök,
Miként apám, a jó öreg.*

Petőfi Sándor: Takarékoság (részlet)

Biztos, hallottátok a tévében, meg az újságok is cikkeztek arról, hogy október utolsó napja a takarékoság világnapja. olvastam, hogy nagyon hasznos lenne, ha az iskolában titeket is megtanítanának a tudatos takarékosagra. Egy tantárgyat is beiktathatnának, amelynek keretében arról tanulhatnátok, hogyan kell a pénzt, a zsebpénz egy részét jól beosztani. Ugyanis egyesek rögtön elköltik, amint megkapják, mások hónapokig spórolgatnak. Van, aki mindig pénzhányban szenved, más meg ügyesen beosztja, okosan gazdálkodik. Aki féreteszi a zsebpénzt, vagy a születésnapra kapott összeg egy részét, vásárolhat magának egy különlegesebb dolgot.

Utánajártunk annak, hogy az óbecsei Samu Mihály Általános Iskola diákjai tudnak-e takarékoskodni. Józsa Zsuzsanna magyartanár nő tanítványait kérdeztük: **Horváth Kingát, Varga Rékát, Dózsa Kittyt, Nikolity Dzszenifert és Karna Sándort.**

Varga Réka kutyusával

A takarékoskodók, a Gyermekhéten készült Őszike és Őszedével

Kinga nemcsak jó szavaló és színész, hanem jól tud bánni a pénzzel is.

– Szülinapomra általában pénzt szoktam kapni – mondja Kinga –, de nem költöm el a csokira vagy fagyira. Egy borítékban gyűjtöm össze, arra szoktam tartogatni, hogyha valami megtetszik, megvegyem. Így történt ez a legutóbb is. Kinéztem magamnak egy szép edzőcipőt. Anyu szerint erre nincs szükségem, mert van másik. Általában alszom rá egyet, azután döntök. De nekem annyira megtetszett, hogy megvettem. Megérte takarékoskodni, mert most örülhetek a szép cipőnek.

Rékáról is olvashattatok már a Jó Pajtásban, még címlapon is szerepelt, ugyanis kiskorától versenyszerűen úszik, vízilabdázik.

– Én is gyakran kapok pénzt – folytatja takarékoságról a beszélgetést Réka –, általában a rokonoktól, ha hazajönnek. Meg a kitűnő bizonyítványért nemcsak a szüleim, hanem a nagyszüleim is pénzzel ajándékoznak meg. Mostanában én is pénzt kapok a szülinapomra. Legutóbb Bihacon kaptam pénzt, mivel jól szerepeltem az úszóversenyen. Én is összegyűjtöttem, s bichon (bison) kutyát veszek rajta, már a neve is megvan, Tücsöknek fogom hívni.

Kitty nemcsak a pénzzel takarékoskodik, hanem például az energiával, ugyanis fölöslegesen soha sem kapcsolja föl a villanyt, vagy elkapcsolja, ahol nem kell.

– Általában születésnapra, névnapra, a kitűnő bizonyítványért – sorolja Kitty – pénzt szoktam kapni. A zsebpénzt nem szoktam mind elkölneni, uzsonnát is itt a péknél szoktam venni, s ami maradt, mindig félretettem. Egy kiskutyára gyűjtöttem. Mivel kiskorom óta szerettem volna egy szibériai szamojéd kutyust, hát megvettem Vippet a megspórolt pénzemem. Örülök, hogy megvehettem, mert nagyon sokat játszom vele, és gyönyörködöm benne.

Dzszenifer a ruhákkal takarékoskodik, ha nem megfelelő, átalakítja.

– A Lurkó házban vagyok reggeltől, ott reggelizünk, tanulunk, ebédelünk, majd megyünk az iskolába. Sok szép holmit szoktam kapni: ruhát, nadrágot, táskát. Ami nekem megtetszik, azt választom. Ha nem jó rám, átalakítom.

Sanyinak nagy tervei vannak.

– Nemcsak a jó bizonyítványért kapok pénzt, hanem kétezer dinár zsebpénzt is szoktam kapni. Mivel szeretek úszni, veszek majd egy úszószemüveget, mert a régi már tönkrement. Én sem költöm el a zsebpénzemet csokira, takarékoskodom. Most egy pitbullra gyűjtök. Kétszáz euró egy kiskutya, majd a szüleim is besegítenek. Nagy tervem van, úszó szeretnék lenni, sok pénzt keresni, bejárni a világot... – fejezi be beszélgetésünket Sanyi.

Koncz Erzsébet

Büszkeség tölt el az eredményeim láttán!

A hatodik osztályos **Bacsó Csenge** már két éve a topolyai Karate Klub tagja. Csenge nagyon sokoldalú, mivel színjátszással is foglalkozott az elmúlt években, két éve viszont a harcművészetben fejleszti magát. Ez igen sikeresnek bizonyult, hiszen az interjúból megtudhatjátok milyen helyezéseket ér el a versenyeken, miért jó edzésekre járni.

• **Színjátszással is foglalkoztál, mégis a karate mellett döntöttél. Miért?**

– Azért váltottam karatéra, mert a tatám és a szüleim úgy látták, szükségem van arra, hogy sporttal is foglalkozzak.

• **Miért jó ezzel a sporttal foglalkozni?**

– Fejleszti a kondíciót, a mozgáskoordinációt és egészséges!

• **Hetente hányszor vannak edzések? Milyen a közösség?**

– Nagyon jó a közösség. Az edző sokat foglalkozik velünk, heti két alkalommal van edzés, ami nagyon érdekes. A versenyekre izgalmas járni.

• **Hazai és külföldi versenyeken is résztveszel?**

– A versenyeket bel- és külföldön is tartanak, de leginkább itthon veszek részt rajtuk. Különböző helyezéseket értem már el. Több bronz-, ezüst- és aranyéremmel is büszkélkedhetek. 2019-ben a klub harmadik legeredményesebb versenyzőjévé választottak. Igyekszem minél több versenyen részt venni, hogy minél több és jobb eredményt érjek el, amit oklevéllel, éremmel jutalmaznak. Büszkeség tölt el az eredményeim láttán! Igaz, az edzések gyakran fárasztóak, de ennek ellenére nagyon szeretek oda járni.

• **Kinek ajánlod ezt a sportot?**

– Mindenkinek ajánlom, főleg annak, aki egy érdekes kultúrájú sporttal szeretne foglalkozni, ahol a barátkozásra és játékra is jut idő!

Turi Orsi

Fotó: Bacsó-Pintér Laura

A játék szerelmese

Mészáros Bence, a Sakkactivity legeredményesebb résztvevője

A Sakkactivity egy játékos sakkvetélkedő, amelyet az idén hatodik alkalommal rendeztek meg. A palicsi **Mészáros Bence** a rendezvény történetének legeredményesebb játékosa. Az elmúlt évek során kétszer állhatott a dobogó legfelső fokára a palicsi csapat tagjaként. A Sakkactivity idei karanténkiadásában a második helyet sikerült megszereznie. Bencét a játékhoz fűződő viszonyáról és élményeiről kérdeztük.

• **Hogyan szereztél tudomást a játékról?**

– A Sakkactivityról 2016-ban hallottam először, és 2017-ben a legnagyobb örömmre már szerepelhettem is az eseményen. Akkor **Bognár Nóra** falmászó volt

• **Hogyan érezted magad?**

– Nagyon kedvelem **Rózsa Zsombor** játékait, a Sakkactivity mellett az #afteron is és a Funchesstic! fesztiválon is mindig örömmel részt vettem. Szeretek játszani, ezek a rendezvények tele vannak meglepetésekkel, rengeteg élménnyel gazdagodom, tehát mindig nagyon jól érzem magam.

• **Milyen volt együtt játszani a csapattársaddal?**

– Amikor jelentkeztem a játékra, akkor a főszervező megkérdezte, hogy ki az a sztár akivel szívesen találkoznék és örömmel játszanék. **Brasnyó Zoltánt** választottam, mivel szeretem hallgatni a Pannon Reggelit, illetve többször láttam a Funchesstic! fesztiválon, amikor vezette a Sakszi-

Brasnyó Zoltán, Mészáros Bence és Agárdi Gábor

a palicsi csapat sztárkapitánya, és fantasztikus játékkal elsőkké lettünk. Ezt követően a címvédő csapat tagjaként 2018-ban is szerephez jutottam. Akkor **Pámer Csilla** színésznő vezetésével ismét elsőkké lettünk. Később, 2019-ben ismét a címvédő jogán szerepelhettem **Kocsis Tibor** énekes csapatában, de abban az évben nem sikerült fellépniük a dobogóra. Amikor az idén a Facebookon megláttam, hogy ismét versenyzőket toboroz a Sakkactivity, és mivel még nem töltöttem be a 15. életévemet, ami az egyik kritérium volt, akkor azonnal jelentkeztem.

multán Show-t. Így tudtam, hogy ő vicces is, meg okos is, és arra gondoltam, hogy ez egy nyerő párosítás lehet a Sakkactivityn. Nagyon jó volt vele játszani, úgy érzem, hogy jól szerepeltünk együtt.

• **Elégedett vagy az eredménnyel?**

– Nagyon örülök, mivel mint kiderült, az idei második helyel és az eddig megszerzett két első hellyel, valamint a megszerzett pontokkal a játék történetének legeredményesebb játékosa lettem. Ez nagy dicsőség, mert a Sakkactivity valóban világhírű.

SzaB

Fotó: Brasnyó Zoltán

„A színház olyan tér, ahol a láthatatlan testet ölthet.” (Peter Brook)

A délvidéki magyar színjátszás napja alkalmából megkérdeztük a topolyai Mosolycsofaló színi csoport volt és jelenlegi tagjait is, hogy miért szeretnek színészkedni, ki a kedvenc színészük, és milyen témájú előadásokat szeretnek megnézni? A cikkben rengeteg érdekes és különleges gondolatokat olvashattok.

Nagy Evelyn: Azért foglalkoztam színésszel, mert mindig is felnéztem a színészekre. Nyolc évig jártam a társulatba, ahol sok emléket, nagyon jó élményeket és rengeteg tapasztalatot szereztem. Nagyon hiányzik, például most is keresek egy társulatot, ahová csatlakozhatnék. Be szeretném fejezni a színészeti akadémiát, hogy egyszer én is színész legyek. A színjátszásban azt szerettem a legjobban, hogy kibontakozhattam. A karakterek bőrébe bújni igazán élvezetes. A kedvenc hazai színészem **Kucsov Borisz**, mert nagyon szépen játszik a színpadon, a kedvenc külföldi színészem pedig **Dolák-Saly Róbert**. Minden alkalommal, amikor tehetem, színházba megyek. Az elgondolkodtató előadásokat szeretem, hiszen miután kijövök a színházból, úgy érzem magam, mintha egy másik dimenzióban lennék. **Kucsov Borisz:** A *kút nem kiút* című előadás nagyon megfogott, és a fiúk nagyon jól játszottak.

Benei Rebeka: Azért foglalkozom színésszel, mert érdekesnek találom, és ilyenkor ki tudom zárni a külvilágot. Szeretem benne, hogy különböző témájú előadásokat adunk elő, és hogy megtanulunk csapatban dolgozni, valamint a szöveget általában nagyon könnyen megtanulom. Elég sok kedvenc színészem van, de ha ki kellene emelnem valakit közülük, akkor **Robert Downey Jr.-t** és **Joseph Morgant** választanám. Nagyon szeretem az előadásokat, főleg azokat a témákat kedvelem, amelyekkel jobban tudunk azonosulni csapatként. A mai korról nagyon jó előadásokat tudunk készíteni, mivel ilyenkor a miénk lesz a történet. A kedvenc előadásom a *Kontakt* volt, mert szerintem azzal tudtunk a legjobban azonosulni, de az összes előadásunkat szeretem!

Pletikosic Janka: Azért színészkedek, mert szeretek színészkedni. A legjobban a szereplést szeretem benne – van benne kihívás, de nem túlságosan nehéz. Nekem nincs kedvenc színészem. Színházba ritkán járok, néha megnézek egy-egy előadást, viszont legjobban a meséket feldolgozó előadásokat szeretem, azért mert gyerek vagyok. A kedvenc előadásom a *Mi, Pánt Péterek*, mert ez az első előadás, amiben szerepeltem.

Mák Dorottya: Azért foglalkozok színjátésszal, mert az engem nagyon felvidít. Azt szeretem benne, hogy mindig mókázunk. A kedvenc színészem a barátnóm, **Tomik Eszter**. Csak néha járok színházba, viszont a kedvenc előadásom a *Meghalsz banya* volt, azért mert jól megcsinálták és beleélték magukat a színészek. A kedvenc előadásom még a *Kontakt* című.

T. O.

Fotó: Topolyai Művelődési Ház

Tudtad-e?

Tudod, miért vörösek a székek a nézőtérben? Ismered a vasfüggöny funkcióját?

1. A legtöbb színház nézőtérén minden előadáson ül egy rendőr és egy orvos a vészhelyzetek esetére. Régen tűzoltó is csatlakozott hozzájuk.

2. Tűzoltó már nincs, de még ma is vasfüggöny választja el a színpadot a nézőtérrel: tűz esetén így nem terjednek át a lángok egyik térről a másikra.

3. Nemcsak azért sötét színűek a nézőtér ülései, hogy ne koszolódjanak össze. A színészeket pszichológiailag befolyásolja, ha féltáz van, így viszont nem tűnnek fel annyira az üres helyek.

4. A földhöz vágott pohár, palack nem üvegből van, hanem cukorból. Ha a színpadon behúznak egy színészeket, és véreznie kell, bekap egy piros folyadékkel teli kapszulát, és ráharap.

5. A színészek rugós késsel „szúrják” le egymást, aminek visszahúzódik a pengéje. Optimális esetben. A legenda szerint előfordult már, hogy a rugó nem működött, de a színész túlélte.

6. Ha a színpadon valaki újságból vagy könyvből olvas fel, azt a szöveget általában nem szokta megtanulni, bele van ragasztva nagy betűkkel.

Jusztika igazsága

Különleges osztálykirándulás

Nos barátaim, ma arról a bizonyos osztálykirándulásról fogok mesélni nektek. Tudjátok, amire azért mentem el, hogy tisztázzam az Ádámmal kapcsolatos érzéseimet. Vagyis nem csak azért... Szóval a lényeg, hogy elmentem. Talán ha nem gondolom meg magam az utolsó pillanatban, soha nem lett volna merszem véghezvinni a NAGY tervet. De erről bővebben majd később, most egyelőre térjünk vissza a kirándulásra. Szóval délután kettőkor indultunk az óvoda elől. Biciklitúrát szervezett az oszi a Gyerekhét alkalmából, egy olyan programot, ahol az egész osztály együtt lehet. Igaz, nem jött el mindenki, ami miatt nagyon csalódott volt. Ezt nem annyira bírom az osziban. A csalódottságot ugyanis úgy kell nála elképzelni, hogy látványosan lebiggyeszi az ajkát, sajnálkozik, szóval... Szerintem egy kicsit képmutató. Például mikor valamelyik gyerek káromkodik a közelében a következő reakciója: nagy ívbén megfordul, csipőre teszi a kezét, kitér a száját, és olyan arcot vág, mint aki még életében nem hallott senkit csúnyán beszélni. Aztán egyszer valamilyen irodalmi műről beszélgettünk magyarórán, és szóba került, hogy film is készült belőle. Erre az oszi megjegyezte, hogy „de mi még csak rajzfilmeket nézünk, ugye?” Aztán meg a reakciónkat látva: „Nem? Vagy néztek filmeket is?” Aztán ott vannak a szobanövények... És még sorolhatnám. Na de elkalandoztam a témától. Szóval az volt a terv, hogy körbejárjuk biciklivel a kedvenc helyeinket a településünkön. Többek között voltunk a kroszpályán is és... Nagyon élveztem! Mindenhova magammal vittem a fényképezőgépet, és egész jó fotókat sikerült készítenem. Na, de ami a NAGY tervet illeti... Szóval itt jöttem rá arra is, hogy igazán hiányoznak a másik csoportban lévő osztálytársaim. Főleg Kevin, Norbi, Anna, Céci, Kitti... Tudjátok most eszméltem rá, hogy tulajdonképpen sok barátomról még egyáltalán nem

is beszéltem nektek. Például itt van Norbi. Sajnos most nincs időm rendszeresen bemutatni, mert sok minden másról is akarok még beszélni nektek. Egyelőre talán elég annyi, hogy ő lett a padtársam, mikor elültetek Kitti mellől. Szóval hiányoztak a többiek. A NAGY tervvel viszont nem merem előállni továbbra sem. Egészen a kirándulás végéig, ahol minden bátorságomat összeszedve megosztottam az ötletemet Kittivel. Most pedig elmondom nektek is, hiszen lehet, hogy nem is emlékeztek már: „Szóval mivel szétszakították az osztályt, és nem találkozhatunk mindennap... Arra gondoltam... De ne nevéss ki... Szóval, hogy találkozhatnánk minden héten egyszer, mondjuk, szombatonként. Csak te, Céci, Anna, Andrea meg én... De nem muszáj, csak ha ti is akarjátok...” Nagyjából így adtam elő a dolgot Kittinek. A válasz eléggé meglepett, ugyanakkor nagy kő esett le a hallatán a szívemről. Kitti ugyanis azt mondta, hogy erre már ő is gondolt, tényleg többet kéne találkozunk. Jaj, megint csak rá kell jönnöm, hogy mennyi mindent nem meséltem még el nektek! Például, hogy a legjobb barátaim ötödik óta az osztályban Andrea, Kitti, Céci és Anna. Vagyis annyira nem közeli barátaim, de mi négyen egész jó kis bandát alkotunk, nagyon jól elvagyunk együtt. Kevin és Norbi más eset. Ők nem tartoznak a „bandánkba”, mert elvégre mégiscsak fiúk... Elég nehéz ezt elmagyarázni. Különbösen az utóbbi időben azt vettem észre, hogy igyekszem minél többet lenni Kevin közelében. Tulajdonképpen hiányzik, hogy nem találkozom vele a suliban. Egész jól el lehetett szórakozni vele, elvégre ért a robotokhoz, meg azért elég rendes is... Bár igaz, hogy néha az agyamra megy. Nem tudom... A lényeg, hogy sikerült megvalósítanom a NAGY tervet. Most szombaton lesz az első „összejövetelünk” így a lányokkal, és már előre várom. (Természetesen megírom majd a fejleményeket.) ©

A szabadkai Jovan Jovanović Zmaj iskola harmadik osztályának két tanulója sikeresen szerepelt a topolyai Családfa Egyesület által meghirdetett rajzpályázaton. **Ahmetagić Hana** 1. helyezett, **Keckés Benedek** pedig 2. díjas lett. Az oklevél mellé gazdag ajándécsomagot kaptak.

Kalandos töklámpások

Egyik nap a családommal kimentünk a hajdújárasi Ethno Kalandparkba, ahol tököt faragtunk. A házigazdák nagy halom tökkel vártak bennünket, amelyek közül választani lehetett. A parkban voltak nyuszik, amelyekhez bemehettünk. Nagyon cukik voltak, simogattuk őket.

Отthon, este a tökökkel ijesztgetős bulit szerveztünk.

**Nagy Kanász Kata, 3. c osztály,
J. J. Zmaj iskola, Szabadka**

Napló

2020. 09. 25., péntek

Reggel hat óra volt. Félálomban hallottam, hogy anyunál csörög a telefon. Dolgozni készült, jó, hogy én még lustálkodhattam kicsit. Elszundítottam, mert anyu illatára és cuppanós puszióra riadtam fel. Halk ajtócsukás, és magam voltam. Gyorsan átgondoltam a napomat. A történelmet kellett még átismételnem. Loptam egy kis időt, és megnéztem a kedvenc tévéműsoromat. Az őszi nap sugarai sütöttek be az ablakon. A galambok turbékolnak a szomszéd ház tetején. Elkészítettem a reggelit és a fűzetet. Gondoltam, így jobban fogok haladni. Az idő gyorsan elrepült, 10.30-ra mentem iskolába, és hat órám volt. Kedvetlenül szedtem a lábamat a piacon át. Az árusok kiabáltak, és pakolták a tenyérnyi nagyságú paprikát. Az osztálytársaim már az iskolaudvarban voltak. A tanítási órák harminc percesek, ami gyorsan elroppent, de azért így is jutott idő felelésre. Történelemből ötöst kaptam. 14.15-kor kicsöngettek. Boldogan hátamra kaptam a nehéz táskát, és indultam hazafelé. Egy szomorú, fekete, kis kutyus szegődött mellém. Biztos éhes lehetett, mert csak a piacig kísért el. Hazaértem, és elkezdtem a házit csinálni, mert tengernyi volt. Elfáradva ültem le vacsorázni, és figyeltem az őszi alkonyatot, ahogy beárasztotta a szobámat. Örültem a hétfvégenek, mert kipihenhettem a hosszú, nehéz hetet.

2020. 09. 26., szombat

Ez a reggel más volt. Véget ért a hétköznap kapkodás és pörgés. Ilyenkor anyuval kicsit tovább alszunk, majd jön a kávé és a kakaós tej kint a teraszon. Melegebben kellett felöltözni, mert a harsgó őszi szellő

átfúj minket. Elindultunk a szombati bevásárlásra. Hittanórám is volt, ahova illett elmennem. A délutánt a mamáéknál töltöttem. Nagyon szeretek náluk, mert sokat nevetgélünk és bohóckodunk. Anyunak támadt egy csábító ötlete, vásárolni mentünk. Magammal vittem a megtakarított kis pénzcskémet. Sikerült anyukámat meglepnem egy parfümmel. Nem volt nagy az üveg, de a szándék a fontos. Mindig ezt mondja anyu. A vásárlás és a nézelődés estig elhúzódott. Az örömet tetőzte, amikor megtudtam, hogy ott alhatok a mamáéknál. Mindig érdekes történeteket mesélnek. Az illatos nagyágyban úgy aludtam, mint a krumpli decemberben. A hasonlat a Tüskevárból van. Tetszik, mert még nem hallottam senkitől. Számomra emlékezetes egy délután volt.

2020. 09. 27., vasárnap

Derűs vasárnap reggelre ébredtem. A nagyszüleim is már fent voltak. Gyorsan elkészítettem nekik a finom, illatos gyümölcs-teát. A mama a boltba küldött, hogy bevásároljak neki. Az üzletben nagyon megörültek nekem, mert már régen láttak. Mikor hazaértem, meglepetés várt. Anyukám megérkezett. Ebédig ott voltunk. Szomorú és könnyes szemmel búcsúztam el a mamától és a tatától. Az öröm és a boldogság ragyogása feledésbe ment, mert itthon tanulnom kellett. Kora délután csörgött a telefonom. Sétára hívott a barátnóm. Tudtam, hogy ilyenkor megyünk a galambokat is etetni. A zacskóba napraforgót és pattogatott kukoricát készítettem. Szeretem, ahogy a szürke madarak röpködnek és turbékolnak körülöttem. Az egyik pillanatban melegséget éreztem a fejem tetején. A kedvenc madaramból egyik „megtisztelt”. Hű, de mérges lettem. Barátnóm nem tudott a vihogástól megállni. Emlékezetes

séta volt számomra. Anyukám megnyugtató kijelentést tett. Bátorított, hogy ez szerencsét hoz majd, de én csak duzzogtam.

2020. 09. 28., hétfő

Nem állok készen a hétfőre! Kaphatnék még egy vasárnapot? – humoros idézet az internetről. Valahogy én is így gondoltam, amikor anyunál hat órákor, a megszokott időben csörgött az óra. Újra beindult a pörgős élet, a tanulás, ismétlés, felelés és az ellenőrzők. Földrajz, történelem, német és még sorolhatnám. A hétfévi események már feledésben voltak. A megszokott időben, tíz órákor elindultam az iskolába. Amikor, kiléptem a kapun, láttam egy kupac szemetet. A szemetesek kiszórták és otthagyták. Gyorsan lapátot, söprűt kerestem, majd elkezdtem összetakarítani. Ma volt a szemétnap.

– Miért nem tudnak jobban vigyázni és figyelmesebben dolgozni? – dűnyögtem magamban.

Az idő elszállt, és nekem szaladnom kellett az iskoláig. Féltem, hogy hőemelkedésem lesz. A vírusjárvány miatt maszkot hordunk, és mérik az iskolaaajtónál a lázunkat. Szerencsére gond nélkül beengedtek. Földrajzból pluszt kaptam, aminek nagyon örültem. Az órák után elégedetten hazamentem. Sötétedésig tanultam, és a házi feladatot csináltam. Anyukám kerek, ropogós pizzával lepelt meg, ami még nagyobb jókedvre derített. Alvásig tévéztem, és összekuckozva beszélgettünk egy jót anyuval. Elmeséltük a nap eseményeit egymásnak. Nem is volt annyira borzalmas a hétfő.

**Takács Barbara, 7. osztály,
I. G. Kovačič iskola, Szabadka**

AZ ŐSZ

*Szeptemberi hónapban vége van a nyárnak.
Elementek a fecskék, gólyák melegebb tájra.
Sok színben pompázik a vidék,
mert sárgul a levél a fán.
Előkerül a gumicsizma,
hiszen sokszor lucskos az utca.*

**Berényi Viktor, 5. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

AZ ŐSZ

*Lehullott egy falevél,
szerte-széjjel fújta a szél.
Narancssárgás lett a táj,
búcsúzik már a napsugár.*

*Elrepült már a gólyapár,
követték őket a vadkacsák.
Elkel már a kiskabát,
a sok gyerek iskolába jár.*

**Földi Dorina, 5. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Önéletrajz

Ördög Viktória vagyok, 2006. december 13-án születtem Zentán. Én a magyarcsernyei Petőfi Sándor Általános Iskola 8. osztályos tanulója vagyok.

Csernyén élek a családommal, a J. N. H. 34. alatt egy kertes házban. Magyarcsernye egy bánáti magyarlakta település, közeli nagyobb város Nagybecskerek és Nagyikikinda. A román határhoz is közel van. Édesanyám Ördög (Osztermann) Szilvia (1983) munkahelye a nagyikikindai Tisza Automative üzem, ahol kábelkorbácskészítő. Édesapám Ördög Zoltán (1978), aki az iskolánkban gondnok. Van egy húgom, aki hét évvel fiatalabb tőlem. Egy iskolába járunk, ő most első osztályos, Helénának hívják. Az iskolánk nagyon szép, hiszen tavaly újították fel. Szívesen járok oda, és igyekszem jobban tanulni. A jegyeimmel elégedett vagyok, bár lehetne kicsit jobb is. Hetente egyszer van néptánc az Ady Endre Művelődési Egyesületben, ahova már 6 éve járok. Az évek alatt már sok helyen felléptünk, kirándultunk. Mindenképp magyar nyelven szeretném folytatni az iskolát, de még nem tudom, hogy milyen szakra szeretnék jelentkezni. Tervben van Szabadka, de ha valamiért nem sikerül oda eljutnom, akkor Zentára szeretnék iratkozni.

Terveim a jövőről? Először is, be szeretném fejezni a középiskolát, munkát keresni.

**Ördög Viktória, 8. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye**

Egy emlékezetes napom

Egy szép napon a szüleim egy csuda jó dolgot jelentettek be. A hír nem volt más, mint hogy az edzőm írt egy üzenetet, amiben az állt, hogy elmehetek a nagycsoporttal meccsezni. Már nagyon vártam, hogy elérkezzen a nagy nap. Autóba ültünk, és útnak indultunk. Amikor odaértünk, nagyon izgultam. Az öltözőbe mentünk, és felvettük a mezünket. A pálya szélén ültünk, és vártuk a sorunkat. Eljött az idő, hogy én kerüljek a pályára. Nagyon izgultam. Miután vége lett a mérkőzésnek a játékosok, vagyis mi kaptunk egy-egy érmet. Örültem, hogy elmehettem oda.

Szerencsére most már én is a nagycsoporthoz tartozok, úgyhogy több megmérettetésre is elmehetek.

**Vékony Viola, 5. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

A falevél meséje

Eljött a tavasz. Már alig vártam, hogy kibújjanak a rügyből, s most végre eljött a pillanat. Jól esett kinyújtózkodnom.

Kíváncsian néztem körül. Egy iskolaudvarban élek a többi társammal együtt. Ez egy nagy iskola. Sok gyerek jár ide, nagy a ricsaj. Főleg, mikor szünet van, csak úgy özönlik a sok gyerek ki az udvarra. Uzsonnáznak, fociznak, nevetgélnek. Mikor csengetnek, kiürül az udvar. Csak itt-ott hallatszik ki éneklés. Egyszer csak ide szállt egy veréb. Megkérdeztem tőle, hogy mindennap ilyen lármás és mozgalmas ez a hely? A veréb mesélni kezdett. Elmondta, hogy most még igen, de eljön majd az idő, amikor itt nagy csend lesz. Nyáron, amikor a gyerekek nyári szüneten lesznek. Akkor nagyon unalmasan telnek a napok, semmi sem történik. Nem hittem neki. Hisz itt most minden nap láрма van, kacagás, játék. Uzsonnát cserélnek egymással, az udvar végében a lányok táncpróbát tartanak, amott a fiúk focimeccsre készülnek. A kapunál szülők állnak, várják gyermekeiket. Nem lehet itt soha nagy csend. Igaz, mikor hazamennek, egy kicsit unalmas, de másnap reggel ismét jönnek. Nagyon megszoktam őket. Érdekes, hogy mikor kibújtam a rügyből, kabátban voltak. Egyeseken sapka is volt. Most pedig rövid ujjú pólóban szaladgálnak. Örülnek ők is a melegnek, úgy ahogy én is. Most azt vettem észre, hogy nem hoztak magukkal iskolatáskát, csak egy füzetet. A veréb elmagyarázta, hogy ez a bizonyítvány. Ebben vannak a jegyeik. Sokan örültek, voltak akik szomorúan hagyták el az udvart. Másnap alig vártam, hogy újra lássam őket. De nem jött senki. Az iskola kapuja zárva volt. Most mi lesz? Hogy jönnek majd be a gyerekek? Nagyon izgultam, vártam a verebet, hogy elmondja, mi történik.

– Hol az a sok gyerek?

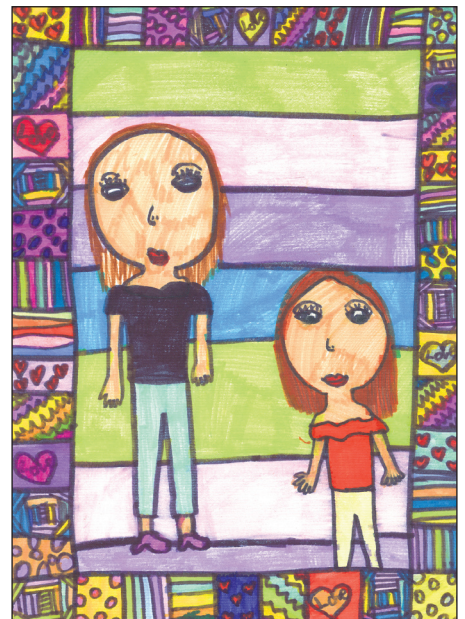
– Hát nem emlékszel, hogy mondtam, hogy nyári szünetre mentek? – bosszankodott a veréb. Elszomorodtam. Nagyon unalmasan teltek napjaim. Hiányzott a láрма. Néha beosont néhány kisfiú focizni, néhány kóbor kutya is arra járt. Aztán már hűvösebbre fordult az idő. Többször eleredt az eső. Egyik nap kinyílt a kapu és óriási gyereksereg töltötte ki az udvart. Meglepődtem, de nagyon meg is örültem. A veréb elfelejtette mondani, hogy ősszel, mikor már megsárgulok, megint visszatérnek a gyerekek. Jó volt visszontlátni a gyerekeket. Észrevettem, hogy újak is vannak köztük. Ők félénken léptek az udvarba, míg a többi vidáman, futva érkezett. Ismét elkezdődött a láрма, a foci, a tánc.

Mellém telepedett a veréb, és elégedetten néztük az új, vidám iskolakezdet.

Tóth Dániel, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Ökrös Kyra, EmArt Műhely, Szabadka

Maráci Lara, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

A Föld és Hold mágneses tere

4,5 milliárd évvel ezelőtt bolygónk még nagyon barátságtalan hely volt, melynek felszínét a Nap töltött részecskéi is folyamatosan bombázták.

A legújabb kutatások szerint, a fiatal Holdnak komoly szerep jutott a Föld védelmében. Az égitest akadályt képezhetett a napszél előtt, így fogva fel a töltött részecskéket.

A legelfogadottabb hipotézis úgy tartja, hogy a Hold azt követően született meg, hogy 4,5 milliárd éve egy Mars nagyságú égitest csapódott az ősi Földbe – a Hold a kilökődő anyag összeállásával jött létre. Ekkoriban bolygónk jóval gyorsabban forgott, 5 óra alatt perdült meg tengelye körül, a Hold és a Föld pedig sokkal közelebb voltak egymáshoz.

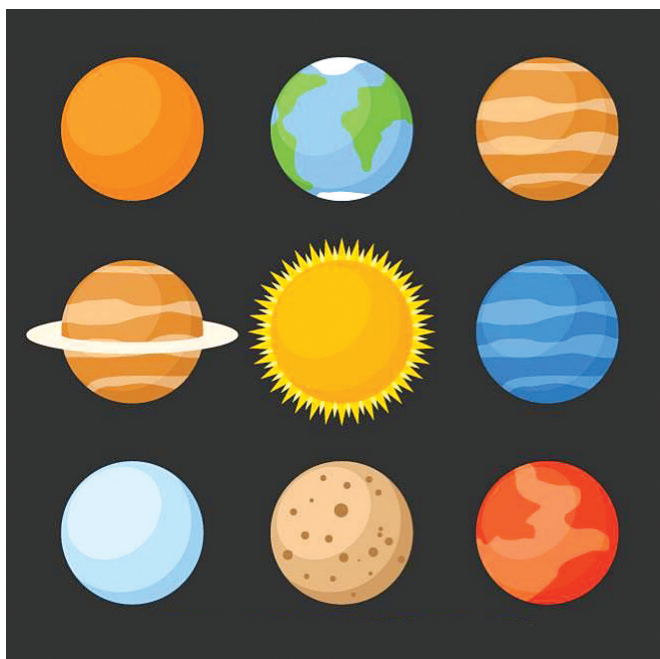
A szakértők sokáig azt hitték, hogy a Holdnak sosem volt tartós mágneses tere – a mező bolygónk esetében a magban kavargó folyékony vas és nikkelt hatására alakul ki. A mágneses tér a Földön elengedhetetlen az élet számára, hiszen védelmet ad az űrből érkező káros sugárzással szemben. Az Apollo-missziók során elhozott minták legújabb elemzése alapján ugyanakkor megállapítható, hogy a távoli múltban a Holdnak is volt mágneses mezeje.

Tudósok szimulációkat folytattak, hogy felmérjék, milyen lehetett a két égitest mágneses tere 4 milliárd évvel ezelőtt. A csapat arra jutott, hogy egy ponton a Hold mágneses mezejével egy pajzsot alkotott,

amely a Földet is óvta, a két objektum között pedig mágneses kapcsolat is kialakulhatott. Sőt, a légkörök is képesek voltak anyagot cserélni egymás között. A szakértők úgy gondolják, hogy ez a szorosabb kapcsolat nagyjából 4,1–3,5 milliárd éve állt fenn.

Nem kizárható, hogy más, Naprendszeren kívüli bolygónál is lejátszódott hasonló folyamat. A kutatók bíznak benne, hogy a későbbi, a tervek szerint 2024-ben meginduló Holdraszállásokkal újabb adatokat gyűjthetnek az ősi Hold mágneses tulajdonságairól. (National Geographic)

Hogyan születtek a bolygók?

Az ötmilliárd éve született új csillagot, a Napot örvénylő gáz- és porokong vette körül. A nehezebb elemek a belső rész felé húzódnak, alkották a kőzet- vagy Föld típusú bolygókat – a Merkúrt, a Vénuszt, a Földet és a Marsot. A könnyebb fajsúlyú elemek, mint a hidrogén és a hélium a Naprendszer külső részeibe sodródva a Jupiter típusú gázóriásokat hozta létre (Jupiter, Szaturnusz, Uránusz és Neptunusz). Az apró Plútó valószínűleg egy kisbolygó, amelyet a Nap fogott be pályájára.

Tudtad-e?

A planéta – másképpen bolygó – szó a görög „vándor” szóból származik, mert a Földről nézve úgy tűnik, mintha ezek az égitestek összevissza bolyonganának, vándorolnának az égbolton. Valójában minden bolygó a Nap körül kering, ugyanabban az irányban és hasonló síkon. Mindegyikük a saját tengelye körül is forog. Összesen 76 hold kering 9 bolygó körül, és mindegyik bolygó másképpen, összetételének és a Naptól való távolságának megfelelően fejlődött.

Néhány adat a naprendszeréről

A leggyorsabb égitest – a Merkúrnak van a leggyorsabb átlagos keringési sebessége, pontosan 172 248 km/h.

A legnagyobb gyűrűk – a Szaturnusz gyűrűinek átmérője 270 000 km.

A legfényesebb bolygó – a Vénusz felhőtakarója a beeső fény mintegy 79 százalékát visszaveri.

A leghidegebb hely – az eddig észlelt legalacsonyabb –235 Celsius fok, amelyet a Neptunusz holdján, a Tritonon mértek.

A legforróbb hely – a Vénuszon van a legmagasabb felszíni hőmérséklet, egyrészt mivel közel van a Naphoz, másrészt, mert szénben dús légköre nem engedi a hőt kisugározni.

A legaktívabb hold – a Jupiter holdja, az Io a felszínen lévő üregekből hatalmas kénfelhőket bocsát ki.

A legnagyobb tűzhányó – a Marson található Olympus Mons 600 km átmérőjű és 25 km magas.

A vízidisznó – a legjobb barát

A vízidisznó vagy kapibara Dél-Amerika nagy részén előfordul, megtalálható Kolumbiában, Uruguayban, Argentínában és az amazóniai esőerdőkben. Mindig vizek környékén él, kitűnően úszik. A folyók és tavak partvidékét, illetve a mocsaras területeket kedveli.

A vízidisznó földünk legnagyobb rágszálója. A kifejlett példányok testhossza elérheti a 130 centimétert, súlya a 65 kilogrammot. A hímek kisebbek a nőstényeknél. A vízidisznó egy óriási tengerimalacra hasonlít. Szőrzete rövid, sörteszerű, színe vörösesbarna. Feje nagy, szeme sötétbarna, füle kicsi. Farka szinte alig van. Mellső lábán négy, a hátsón három lábujja van. Lábujjai között kicsi úszóhártyák találhatóak. A vízidisznók 15–20 fős csoportokban élnek, melyeket hímek és nőstények vegyesen alkotnak. A csapatot egy öreg domináns hím vezeti. A száraz évszakban nagyobb, több száz fős csoportba verődnek. Egymás között szagokkal és hangokkal kommunikálnak. Többféle hangjuk van: ugatás, füttyentés, rőfögés és jellegzetes kattogás. A hímek orrán kiválasztómirigy található, ezzel jelöli meg territóriumát. Elsősorban vízinövényekkel, levelekkel, fakéreggel, magvakkal és füvekkel táplálkozik. Alkalomadtán megdézsmálja a természetett növényeket is. Természetes ellensége az anakonda, a fekete kajmán, a jaguár, az ocelot és a puma. Az ember is vadászik rá húsa és mezőgazdasági kártétele miatt. A vízidisznó nagyon gyorsan fut. Ha ragadozó támadja meg, először rövid kiáltással figyelmezteti társait, akik azonnal a vízbe futnak. Tökéletesen el tud rejtőzni, csak szeme, ornyílása és füle látszik ki a vízinövények közül.

Az aranyparázs

Volt egyszer két testvér, az egyik nagyon gazdag volt, a másik nagyon szegény. A gazdagnak sok földje volt, nagy ménese, gulyája, a szegénynek még csak egy sovány kecskéje se, de gyerek annál több, míg a gazdagnak se fia, se lánya nem volt.

Elküldi egyszer a szegény ember az egyik gyereket, hogy kérjen a gazdagtól valami kis lisztet meg savót, hadd egyenek valamit. De bizony a gazdag testvér nem adott semmit, a szegény ember gyereke sírva jött haza.

Bánkódott a szegény ember eleget, hogy a gazdag testvére nem segíti semmivel. Sírtak a gyerekek, hogy éhesek, hát fölkerelkedett a szegény ember, elment a szomszéd faluba dolgozni. Este, mikor hazafelé ment, látta, hogy az erdőben tűz ég. Gondolta, megmelegszik egy kicsit, mert nagyon hideg volt. Mikor közelebb ment a tűzhöz, látta, hogy egy öregember ül a tűz mellett.

– Jó estét, öregapám! – köszön a szegény ember.

– Neked is, fiam, hát te merre jársz?

A szegény ember elpanaszolta bánatát, aztán elköszönt az öregtől és hazament.

Otthon még jobban sírtak a gyerekek, mert egész nap alig ettek valamicske krumplit, és nagyon fáztak is.

A szegény ember azt mondta a feleségének:

– Eredj el a testvéremhez, adjon legalább egy kis parazsat, mert megfagynak a gyerekek! Elment a szegény asszony, de csakhamar sírva jött vissza, mert a gazdag testvér még parazsat sem adott.

– No, majd hozok én – mondta a szegény ember –, csak egy kicsit messze van.

Az öregember még mindig ott ült a tűz mellett. Attól kért a szegény ember parazsat.

– Vigyéél csak, fiam, egy jó lapátra való parazsat! Ami nem fér a tűzhelybe, terítsd szét az udvarban!

A szegény ember megköszönte és vitte haza a parazsat. Olyan jó meleg lett a szobában, hogy a felét kivitte az udvarba.

Másnap reggel, amikor felébredtek, látják ám, hogy a tűzhely tele van arannyal. De még az udvar is, ahová a fölösleges parazsat szórták. Mikor fölszedték a sok aranyat, meg akarták mérni, de nem volt a házban véka. Elment a szegény ember a testvéréhez vékáért.

– Adok – mondta a gazdag –, de csak úgy, ha holnap ledolgozod!

A szegény ember megígérte.

Otthon megmérték a sok aranyat, bizony éppen hét véka lett tele.

Mikor az egyik gyerekekkel visszaküldték a vékát, a gazda meglátott a véka alján egy csillogó aranyat. A nagy sietségben nem vette észre a szegény ember, hogy még egy arany van a vékában.

Nosza, futott is a gazdag a szegényhez, mintha kutya harapta volna, hát csak elállt a szemé-szája a sok arany láttán.

– Ez meg honnét van? – kérdezte irigyen.

A szegény ember elmondta, hogy az öregtől kapott az erdőn parazsat, a fölösleget szétterítette az udvaron, abból lett az arany.

Megörült a gazdag ember, mindjárt ment is az erdőbe, de nem egy lapátra valót hozott a parázsból, hanem egy üsttel. Vitte haza boldogan, még futott is, olyan jó kedve kerekedett.

„Bolond az én testvérem – gondolta –, igaz, mindig is ilyen volt. Majd megmutatom, hogy több aranyam lesz!”

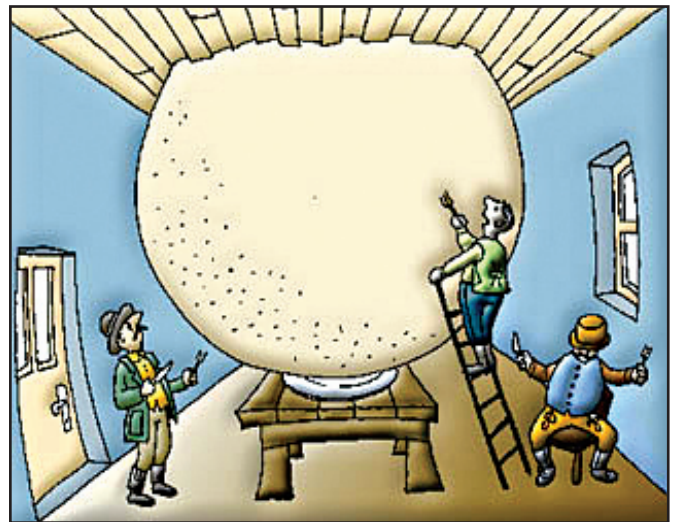
Otthon aztán nemcsak az udvarban terítette szét a fölösleges parazsat, hanem vitt belőle a csűrbe meg a padlásra is.

Nem is tudta kivárni a reggelt, már hajnalban fölkel, hogy összeszedje az aranyat. Ez volt a szerencséje, mert ha még tovább is az ágyban marad, ő is benn égett volna a házban. Mert bizony az egész ház leégett, a gazdag ember meg koldusbotra jutott.

A szilvás gombóc

Egyszer egy gazdag ember házában nagy dínomdánom volt, s meghívott erre két híres hazugot is. Nosza, amint asztalhoz telepedtek, megeredt a hazudozás.

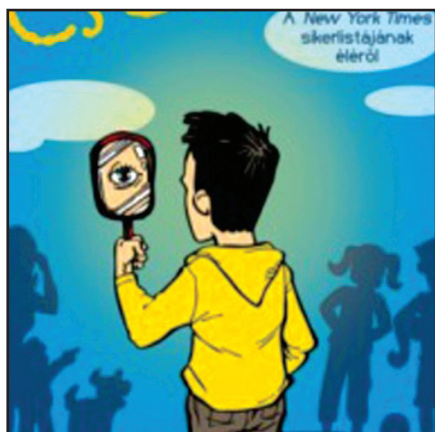
– Hiszen, amit eddig hallottatok – mondta az egyik hazug –, az mind semmi, most jó csak az igazi. Hát tegnap is vendégségben voltam egy régi jó barátomnál, s ott akkora gombócot láttam, amekkorát még soha életemben. Akár hiszitek, akár nem, ehhez a gombóchoz száz métermázsas liszt kellett meg ötven métermázsas szilva. Tíz nagy asztalt toltak össze, úgy fért el a gombóc, húszan voltunk vendégek, egy nap s egy éjjel folyton-folyvást ettünk, s még csak felét sem tudtuk megenni. Hát egyszerre csak mi történt? Két vendég a nagy lakmározás közben úgy eltűnt, mintha föld nyelte volna el őket. Tüvé tettük az egész házat, nem találtuk sehol. Már egy jó órája kerestük őket, amikor egyszerre csak halljuk, hogy a gombóc közepéből kiabálnak: „Ej, de jó, de pompás!” Bezzeg hogy belebújtak a gombócba, csak hogy annál többet ehessenek!

– Hát hiszen – mondta a másik hazug –, elég nagy gombóc volt, szent igaz, de ez csak kölyke lehetett annak, amit én láttam egy vendégségben. Ott akkora gombóc volt, hogy bár lehattunk vagy ötvenen, három éjjel s három nap folyton ettük, s még csak feléje sem jártunk a tölteléknek. Na, mondtam én a barátaimnak, pihenjünk egyet, hogy újult erővel láthassunk neki. Pihentünk egy fél napot, akkor újra nekifeküdtünk a gombócnak, s hát uram teremtem, megakad a villám valami keménységbe. Gondoltam, bizonyosan szilvamag, de nem az volt, hanem mit gondoltok, mi? Egy nagy útmutató köoszlop! Az volt ráírva: Innen a töltelék még három kilométer!

– Hiszem – mondotta a másik hazug –, de hol készült az a rettentő nagy üst, amelyikben ez a gombóc főtt?

– Az bizony ott, ahol az az üst, amelyikben a te gombócot főzték!

Hétköznapi

Tudom, hogy nem vagyok egy átlagos tízéves. Mármint csinálok hétköznapi dolgokat: például fagyit eszem, labdázom vagy biciklizem. Még Xboxom is van. Az ilyesmi hétköznapivá tesz, azt hiszem. És annak is érzem magam. Belül. De tudom, hogy a hétköznapi gyerekektől nem rohannak el sírva a többiek a játszótéren. Tudom, hogy a hétköznapi gyerekeket nem bámulják meg, bárhová is mennek.

Ha találnék egy csodalámpát vagy egy aranyhalat, és kívánhatnék egyet, akkor egy normális arcot szeretnék, ami nem tűnik fel senkinek sem. Azt kívánnám, hogy az utcán végigsétálva, senki se fordítsa el tőlem a fejét. Őszintén szólva, csak azért nem vagyok hétköznapi, mert senki sem lát annak.

Mostanra viszont már többé-kevésbé hozzászoktam. Tudom, hogyan tehetek úgy, mintha nem venném észre a szánakozó, ijedt arcokat. Mindannyian profik lettünk a dologban. Anya, apa és Via is. Jó, ez utóbbit inkább visszavonom: Via nem annyira. Őt iszonyúan zavarja, ha az emberek valami durvát csinálnak. Egyszer a játszótéren furcsán rőfögtek a nagyok. Én meg sem hallottam őket, de Via felhúzta magát, és ordítani kezdett velük. Ő ilyen. Én nem.

R. J. Palacio: Csodácska (részlet)

Via sem lát hétköznapi. Azt mondja, hogy igen, de közben meg folyton védelmezni akar. Egyébként anya meg apa sem lát annak, hanem valami sokkal jobbnak. Úgyhogy az egyetlen embert, aki tudja, milyen hétköznapi vagyok, leginkább csak a tükörben látom.

Amúgy August a nevem. A külsőmet most nem írnám le. Akármilyen borzalomra gondolsz, szorozd meg öttel.

Miért nem jártam iskolába?

Jövő héten kezdem az ötödik osztályt. Mivel még soha életemben nem voltam igazi iskolában, kicsit be vagyok tojva. Vagyis inkább nagyon, mert halálos rettegésnek mondanám a dolgot. Az emberek azt hiszik, a kinézetem miatt nem jártam suliba, de nem ez a helyzet. A sok műtét tehet róla. Születésem óta szám szerint huszonhét. A nagyobbakra még négyéves korom előtt került sor, nem is emlékszem rájuk. Azóta viszont minden évben becsúszik két-három kisebb-nagyobb. Ráadásul túl kicsi vagyok, és van néhány orvosi gikszerem, amire még nem találtak magyarázatot. Szóval lényegében folyton beteg voltam. Szüleim ezért döntöttek úgy, hogy nem szerencsés iskolába járnom. Most már viszont erősebb vagyok. A legutóbbi műtetemnek nyolc hónapja, s állítólag néhány évig nem lesz szükség újabbra.

Anya tanított itthon. Gyerekkönyv-illusztatóként dolgozott, úgyhogy szuper tündéreket és sellőket rajzol. A fiús cuccai már nem olyan menők. Egyszer megpróbált Darth Vadert kanyarítani nekem, de gomba alakú robot lett belőle. Régóta nem láttam rajzolni. Biztos túl sok dolga akad velem meg Viával.

Nem mondanám, hogy mindig is vágytam az iskolába. Szívesen mentem volna, ha ugyanazt jelenthetné számomra, mint másoknak. Jókat bandázni sulis után, meg ilyesmi.

Most is vannak igazán jó barátaim. Christopher a legjobb, utána következik Zachary és Alex. Kisbaba korunk óta ismerjük egymást, így bőven volt idejük hozzám szokni. Amikor kicsik voltunk, folyton együtt játszottunk. Aztán Chris elköltözött Bridgeportba. Az jó messze van innen, Connecticut államban. Majdnem egyóránnyira az otthonomtól. Manhattan tetején lakom, North River Heights-ban. Zac és Alex meg iskolába járnak. Vicces, hogy bár Chris lakik tőlem a legtávolabb, mégis gyakrabban látom, mint a többieket. Nekik már új haverjaik vannak. Azért még észrevesznek, ha az utcán összefutunk. Mindig mondják, hogy helló.

Nekem is vannak más barátaim, de nem olyan jók, mint ők hárman voltak. Zac és Alex például mindig meghívott a születésnapjára, amikor kicsik voltunk, de Joel, Eamonn és Gabe soha. Emma csak egyszer, nem is találkoztunk régóta. De Chris partijára mindig elmegyek. Talán túl nagy jelentőséget tulajdonítok ezeknek.

„Ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan”

(Antoine de Saint-Exupéry)

R. J. Palacio könyve sok szempontból igen elgondolkodtató regény. Az elolvasásától az sem riasszon vissza, hogy a vége kissé negédes és talán túlságosan is optimista.

A főhős rendkívüli hátrányból indul egy olyan világba, amelyben a szépség az egyik legfontosabb értékmérő. August ugyanis egy genetikai rendellenesség miatt arc nélkül született. Nem is szépít a könyv ezen, August a műtétek sora után is torz maradt. Élete ennek megfelelően folytonos küzdelem. A regény akkor veszi fel élete fonalát, amikor a főhős végre rendes iskolába indul. Persze ez is kicsit kiszámíthatóvá válik. Lesznek barátai, lesznek zaklatói,

de ahogyan a születésénél segédkező hatalmasokat szellentő, mogorva nővérről is kiderül, hogy odaadóan végzi a munkáját, úgy a regény végére Augustot is elfogadják, sőt, meg is jutalmazzák.

A regénynek mégsem ez a legérdekesebb eleme, hanem az elbeszélői hangok és nézőpontok változása, ugyanis a történetet nem csak August humorral átszótt szempontjából ismerjük meg, hanem például nővére, Via nézőpontjából is. És ettől nyer mélységet a szöveg, ettől lesz többidimenziójú. Nemcsak arról értesülünk, hogy Via hogyan áll ki testvééréért, de arról is, hogy milyen egy beteg testvér árnyékában

létezni. A szülők mindent feltettek a fiúk gyógyítására, így lányuk háttérbe szorul. Via belső küzdelmei, amikor elszégyelli magát, mert arra vágyik, hogy ne August nővérét lássák benne, nagyon hatásos pillanatai a könyvnek.

Olyan kérdéseket feszeget a szöveg, mint, hogy mi a valódi szépség? Mi alapján ítélünk meg embereket? Vajon a külsőleg tökéletes életek is hibátlanok? Mitől lesz valami, valaki csodává, értékes emberré? Ezen problémák egy része ráadásul egyidős az emberiség történelmével, de úgy látszik, aktualitásukból nem sokat veszítettek.

Herédi Károly

Táncos trükk

Michael Jackson több olyan táncmozdulatot hagyott maga után, amely örökre összefonódott a nevével. Ezek közül a legrejtélyesebb az antigravitáció néven elhíresült mozdulat, amelyet a Smooth Criminal című számban mutatott meg először. Michael a táncosaival együtt, szinte vigyázzállásban, képtelen módon, messze a súlypontján túl előrehajolt, majd újra kiegyenesedett. Sokféle tipp volt arra, hogyan is csinálta ezt a mozdulatot, amely rendszeresen szerepelt a koncertjein is. Nem ő találta fel a mozdulatot, hiszen már némafilmekben is látható volt. De ő dolgozott ki egy olyan módszert, amit tánc közben is könnyedén lehetett alkalmazni. A profik számára valószínűleg nem titok egy ilyen mozdulat, de az átlagember tátott szájjal nézi. A cipő sarkában egy acélból készült, „V” alakú lemezt helyeztek el. Ezzel csusszantak rá a színpad deszkájából kiálló csavarra. Ez a csavar a cipő talpát szorosan a padlón tartotta. A magas szárú cipőben ezek után ha nem is könnyedén, de meg lehetett csinálni a lehetetlennek tűnő mutatványt.

Nószínház

A japán nószínház a pantomimszerű népi színházból nőtt ki a 14. században, és a 17–19. században élte virágkorát. Témáikat a klasszikus japán irodalomból merítették, és impozáns táncokkal adták elő dob- és fuvolakísérettel. A színészek kifinomult jelmezeket és maszkokat viseltek.

A nő szó lejegyzésére használt írásjegy eredeti jelentése „képesség”, „ügyesség” vagy „tehetség”. A nódráma egyáltalán nem hasonlít a nyugati színházak drámáira. A nőjátékosok nem színészek vagy „megszemélyesítők”, inkább mesélők, akik külső megjelenésükkel és mozdulataikkal a történet lényegét érzékeltetik, nem pedig eljátszzák azt. A nódrámának alig van cselekménye, s azt a benyomást kelti a nézőkben, hogy nem jelen idejű cselekvést, hanem vizuális formában megjelenített hasonlatot vagy metaforát lát.

A „gyilkos” zene

A zaj a 20. század egyik selejtje, amely ugyanúgy nem kívánatos és szükségtelen, mint a füstköd, a szennyvíz vagy a gyárkéményekből kiáramló rengeteg szennyező anyag – írták néhány ével ezelőtt a tudósok és azt is megállapították, hogy a hosszan tartó zaj nemcsak a hallást károsítja, hanem növeli a vérnyomást, gyorsítja a szívverést, ingerlékennyé, idegessé, rossz alvóvá és fáradékonná teszi az embert. A hangos zene is lehet zaj, fizikai tulajdonságait tekintve ugyanis a fülünk nem tud különbséget tenni egy hangos teherautó és egy bömbölő zenészsám között. A felmérések kimutatták, hogy egy 90 dB-nél (decibel) erősebb zene (ez körülbelül annyi, mint amikor két hangszórós zenekészülékünk erősítő gombját háromnegyedes állásba csavarjuk), ugyanúgy károsítja a hallást, mint a légalapács.

Mire jó a méz?

A természet folyékony aranya a méz, így nevezték régen. Nem vítés, a méz, a virágpor, a propolisz gyógyhatású. Elsősorban azoknak ajánlott, akik vérszegénységben szenvednek, vagy kevésbé ellenállóak a betegségekkel szemben. Őszi-téli időszakban a méz növeli a szervezet ellenálló képességét. Oldjuk fel langyos folyadékban, teában vagy tejben. Itálokban, kalácsfélékben is használunk mézet cukor helyett. Nálunk sokan idegenkednek az ún. kristálymézről, noha az ilyen halmazállapot éppen a méz természetes eredetének a jele. Ha a kristálymézét üvegestől forró vízzel telt edénybe helyezük és lassan melegítjük, a méz újra folyékonyá válik.

Mezopotámia

A sumerek élete

A Tigris és az Eufrátesz között fekvő Mezopotámia olyan találmányok bölcsője volt, mint a kerék, a fémmegmunkálás és az írás. E terület mindig is a hódító háborúk fontos célpontja volt, ugyanakkor vezető kulturális és kereskedelmi szerepe volt a térségben.

Színre lépnek a sumerek

Az i. e. 4. évezred közepére a város mint településforma teljesen felváltotta a falvakat és a különálló gazdasági egységeket. A korszak legjelentősebb régészeti leletei az Eufrátesz alsó folyásánál elterülő Uruk városából származnak. Az Uruk-korszak találmányai közül kiemelkedett a fazekaskorong, amely hamar felváltotta a korábbi munkamódszereket. A kereket is ebben a korszakban találták fel, ami hatalmas segítséget jelentett a tárgyak és egyéb áruk mozgatásánál. E találmányok és elterjedések voltak az, ami elősegítette a sumer civilizáció felemelkedését.

Az önmagukról készített alkotások alapján megállapítható, hogy a sumerek viszonylag alacsonyok voltak, általában parókát viseltek, arcuk borotvált volt, s jellegzetes gyapjúszoknyát hordtak. Civilizációjukat a legrégibbnek tartják a világon. Származásuk ismeretlen. A leletek alapján azonban valószínű, hogy nem más népek üldözték őket Mezopotámiába, hanem a pásztorkodás hozta őket erre a vidékre.

A sumer földművesek lakásai egyszerű vályogkunyhók voltak, amelyek a termőföldek szélén álltak. Az emberek együtt éltek az állataikkal. A magasabb osztályba tartozók a városban éltek, ahol a házak utcácskákat és szűk sikátorokat alkottak. A sumer városállamok lakossága nem az azonos családokba tartozókból, hanem a környéken élő népességből tevődik össze.

Sumer szobrok

Mezopotámiában elterjedt az a szokás, hogy az uralkodók és az előkelőségek kicsiny, saját magukat ábrázoló szobrokat helyeztek el a templomokban. Így mutatták meg az isteneknek, hogy ők folyamatosan imádkoznak. Azok közül az anyagok közül, amelyeket a mezopotámiaiak használtak a szobraikhoz, kiemelkednek a mésző különböző fajtái, a vulkanikus kőzetek, a gipsz, az agyag, az alabástrom és a lazúrkő. Sajnos a leggyakrabban használt anyagok gyengék voltak, nem éltek túl az évezredek, illetve áldozatul estek a rablóknak.

Tudomány és technológia

Mezopotámiában virágzott a matematika. Ismerték a törtszámokat, s hatvanas számrendszerben számoltak. Legfontosabb gyakorlati terepe a kereskedelem volt. Az összeadáson és a kivonáson kívül a sumerek a szorzást és az osztást is alkalmazták. Ismerték a hatványozást és a köbözést, a gyök fogalmát, sőt képesek voltak kiszámolni az alapvető geometriai alakzatok területét és térfogatát. A csillagászatot is magas szintre emelték. A sumerek már meg tudták különböztetni a bolygókat – a mozgó égi objektumokat – és az (álló) csillagokat. A régészek orvosi és geológiai feljegyzéseket is találtak a Folyóközben.

A líra

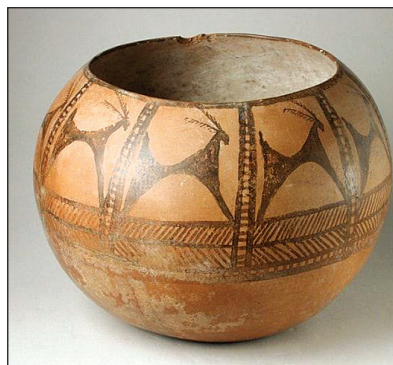
A líra, amely a Kelet tökéletességének zenei szimbóluma, a sumerok legkedveltebb hangszere volt és kb. i. e. 4. évezredeből származik. Gyönyörű lírákat készítettek aranyból, ezüsből és kagylóhéjból. Ezek a primitív lírák túl nagyok voltak, ezért a földre kellett támasztani őket. Rezgőlapjuk bikafejet ábrázolt, ami a termékenységet jelképezte. A zenész leült a líra mellé és ujjával pengette a húrokat.

Az írás kialakulása

A sumerek több mint 2000 piktogramot használtak. Idővel azonban rájöttek, hogy a különböző jelek kombinációjával könnyebb és gyorsabb lett az írás folyamata, és hogy ily módon a beszélt nyelv hangjait le tudják jegyezni. Szép lassan a piktogramokat fel is váltották a hangokat jelölő fonogramok.

Az első agyagedény

A cardium-kerámia az edényeket ékesítő fogazott lenyomatokról és a tekervényes tengeri kagylódíszítésekről kapta a nevét. A legrégebbi ilyen edények Mezopotámia déli részéről és Kis-Ázsiából származnak, az i. e. 7. évezredeből.

Különleges együttműködések

A sztárok együttműködései jó eséllyel nagyszerűen sülnek ki, persze nem minden esetben, de ha két vagy több különböző területen tevékenykedő személy közös szenvedélyt érez valami iránt, akkor abban lehet valami. Az alábbiakban néhány különleges együttműködésre térünk ki.

The Weeknd+Kenny G

A The Weeknd etiópai szülőktől származó, 30 éves kanadai énekes, dalszerző, Kenny G pedig több mint kétszer annyi idős, amerikai sztárszaxofonos. Ez még persze nem ok arra, hogy ne válósítsanak meg egy remek együttműködést. A The Weeknd az idén márciusban adta ki az *After Hours* című negyedik lemezét. Ezen található az *In Your Eyes* című dal is, amelyen Wojtek Goral szaxofonozik, előben viszont ez a szerep Kenny G-nek jutott. Májusban a dalnak megjelent egy remix változata Doja Cat rapper közreműködésével, nemrég pedig egy újabb verziója, és ezen is Kenny G játszik. Az ünnepelt szaxofonos az elmúlt évtizedekben világhírnévre tett szert, csaknem húsz albumot adott ki, a legutóbbit 2015-ben *Brazilian Nights* címmel.

George Clooney+Bob Dylan

George Clooney színész, rendező, Bob Dylan pedig énekes, zenesz, dalszerző. Azonkívül, hogy amerikaiak, vajon mi lehet bennük még közös? Nagyon úgy néz ki, hogy a baseball. George Clooney a színészi pályája előtt középiskolásként baseballozott, és szeretne volna ezt a sportot hivatásszerűen is űzni. Bob Dylanról az ismerősei állítják, hogy baseballrajongó, ez előjön a dalaiban is, egyebek között dalt írt *Catfish Hunter* profi játékosról is. Az elmúlt csaknem húsz évben George Clooney a rendezés felé is fordult. Eddig hét filmet rendezett, a legutóbbit minden bizonnyal az év végén mutatják be, de máris egy új rendezést tervez. Úgy tudni, hogy filmet készít John Grisham *Calico Joe* című regényéből, amelynek témája a baseball, a film egyik producere pedig Bob Dylan. A 2012-ben megjelent *Calico Joe* története két baseballsztárról és egyikük fiáról szól, akik életét örökre megváltoztatja egy hibás dobás.

Nicholas Lens+Nick Cave

Vajon mire képes két Nicholas, vagyis Nick? Figyelembe véve azt, hogy egyikük ausztrál ún. alternatív zenész, énekes és dalszerző, a másikuk pedig belga zeneszerző. Nos, mivel mindketten szeretik az operát, ezért egy új művet írnak. Nick Cave 2014-ben már dolgozott Nicholas Lensszel, annak *Shell Shock* című háborúellenes operáján, ezúttal viszont egy ún. karanténoperát írtak közösen, amihez Nicholas Lens szerezte a zenét, Nick Cave pedig a szöveget. A művet a 13. századi templomok körüli esős erdők csendje inspirálta. Lens elmondása szerint a megírásával próbált visszatérni a nyugalomhoz, amit Japánban tett látogatása idején érzett a koronavírus-járvány káoszában. A zeneszerző kifejezetten Nick Cave-vel akart dolgozni és felhívta, hogy írjon litániákat új művéhez. Cave azonnal ígert mondot, majd pedig a Google-on rákeresett arra, hogy mi az a litánia – legalábbis ezt állítja – és miután világossá vált a számára, arra is rájött, hogy egész életében litániákat írt anélkül, hogy erről tudott volna. A *L.I.T.A.N.I.E.S.* című opera vélhetően december elején jelenik meg.

Összeállította: L. M.

A harmadik X

Emma Watson ugyebár még csak tizenegy éves volt, amikor világhírnévre tett szert Hermioné Grangerként a Harry Potter első részében. Az ez után következő tíz év meghatározó volt a számára, legfőképpen a Harry Potter-filmek kerültek élete középpontjába. Emma Watson időközben szinte mindenki szeme láttára nőtt fel. A Harry Potter-éra után is rendszeresen jelent meg a filmekben, legutóbb a múlt év vége felé bemutatott Kisasszonyokban, amelyben csupa hírességgel játszott, egyebek között Meryl Streepel, Laura Dernnel és Timothée Calamettel. Emma Watson számára az idei év azért is jelentős, mert betöltötte a harmincadik életévét. Egy interjúban az új tervei kapcsán arról beszélt, hogy a következőkben nagyobb hangsúlyt szeretne fektetni az aktivizmusra, a színésznő ugyanis az egyenjogúságról száll síkra. A rajongók persze nem feledték vele a Harry Potter-filmeket, sőt a kollégái sem. Szintén egy interjúban, nemrég a Draco Malfoy-t megformázó Tom Felton beszélt arról, hogy valamilyen módon szeretne összehozni egy találkát a Harry Potterben szereplő társaival és megünnepelni az első rész 19. évfordulóját. Ez a napokban esedékes, hiszen a bemutató 2001 novemberében volt.

A nagy kicsi Yoda

A The Mandalorian sorozat rajongói már tűkön ülnek, hiszen a napokban elkezdődik a várva várt második évad. Ez mindenképpen felér egy ünnepléssel, így volt ezzel a LEGO is, és rengeteg kis elemből összerakta a Gyermekek, azaz a Baby Yodát. Az úgymond életnagyságú, 57 centiméteres modell 14 588 részecskéből áll és 119 óra alatt készült el 3 lelkes építőmesternek köszönhetően. Állítólag a jelenleg elérhető legnagyobb, bárki által megvásárolható LEGO-készlet is a Star Wars-szhoz kötődik, ez a Millennium Falcon, amelynek az összeállítása legalább huszonnégy órába telik. Egyébként a LEGO profi építőmesterei komolyan veszik a feladataikat, különböző alkalmakra, rendezvényekre pazar és bonyolult építményeket állítanak fel.

Újra sorozatban?

Selena Gomez a pályája kezdete óta a zene és a színészet között ingázik, valamikor pedig össze is hozza a kettőt. A zenei karrierjében eddig hat stúdióalbumot adott ki, hármat a The Scene együttesel, hármat pedig szólóban, a legutóbbit az idei év elején Rare címmel. Amikor viszont a színészetéről kérdezik, viccesen azt szokta mondani, hogy mindent Barney-tól, a barátságos lila T-Rextől tanult meg, ugyanis ebben a sorozatban játszott először, amikor még csak tízéves volt. Utána több szériában és filmben is megjelent, számára az áttörést azonban a Wizards of Waverly Place, illetve a Waverly Place varázslói című sorozat hozta meg, amelyben a főszereplőt, Alex Russót formázta meg. Selena Gomez ezután figyelemre méltó zenei és filmes karriert épített. Nemrég arról lehetett értesülni, hogy készülöben egy új sorozat, Only Murders In the Building címmel, amelyben ismét főszereplőként láthatjuk, a partnerei pedig Steve Martin és Martin Short lesz. Ez azért is nagy hír, mert Selena a Waverly Place varázslói óta nem jelent meg főszereplőként sorozatban. Az Only Murders In the Building a tervek szerint jövőre startol. Ami még érdekes, hogy a színésznő most a járvány idején Selena + Chef címmel egy főzőshow-t is indított.

A tízéves SpongyaBob

Nem arról van szó, hogy a SpongyaBob Kockanadrág rajzfilmsorozat lenne tízéves, mert annál jóval több, hiszen 1999-ben kezdték el sugározni. Inkább egyfajta időutazásról beszélhetünk. A rajzfilm a bemutatása óta annyira népszerű lett, hogy tizenkét évadot ért meg, de a folytatását is beharangozták. Animációs moziváltozatok is készültek, a SpongyaBob – A mozifilm 2004-ben jelent meg, a SpongyaBob – Ki a vízből! 2015-ben, a SpongyaBob: Spongya szökésbent pedig eddig csak Kanadában mutatták be, de úgy néz ki, hogy jövőre online lesz elérhető. A SpongyaBobhoz kötődően számos kiágazás is készült, ezúttal viszont egy újabb sorozatra lehet számítani Kamp Korál: SpongyaBob's Under Years címmel, amely egy előzménysztori lesz, a tízéves SpongyaBob és barátai történetét mutatja be. A szintén jövőre várható sorozat jórészt egy nyári táborban játszódik, ahol SpongyaBob megismerkedik a későbbi szereplőkkel.

1. jelige: Segíts

Kedves Bizalmas sorok!

Nyolcadikos lány vagyok. Van valaki, akibe hatodik óta szerelmes vagyok, vagyis hatodikban csak tetszett, és ez a nagyobb „vonzalom”, csak az idén kezdődött. Amikor elindultunk nyolcadikba, már alig vártam, hogy találkozzak vele. De sajnos csak a második héten találkoztunk, mivel minden második héten vagyunk csak egy váltásban. Mikor találkozunk az udvaron, vagy épp a sulin kívül az utcán, mindig egymásra nézünk, míg el nem hagyjuk egymást. A barátnőm szerint vigyázznom kéne, hogy mit mutatok ki felé, de ez elég nehezen megy. Nemrég megtudtam, hogy eléggé rossz társaságba kerültem... Nagyon elkeseredtem, mert egyáltalán nem gondoltam volna róla. Nem tudom, hogy mit tegyek. Mondjam meg neki, vagy inkább hagyjam, mert úgy is mindjárt itt az érettségi, és mindenki máshova megy majd tanulni, vagy esetleg várjak, hogy mit tesz? Kérlek, segíts.

Segíts

Válasz:

Azt hiszem, nem kell elsietned a dolgot. Úgy látom, hogy sem benned, sem a fiúban nem kristályosodott ki, hogy mit is éreztek, és mit szeretnétek egymástól. Kéteyeid is vannak, mert a társaság, akikkel együtt van, nem éppen jó hírű, és te sem ilyennek képzelted őt, aki vonzódik a rossz társasághoz. Várjál, amíg a fiú meg nem teszi az első lépést, persze a nézésen, a szemkontaktuson kívül. Addig is legyél vele kedves, esetleg a nézés mellé csatlakoztass egy köszönést is. Egy egyszerű szia! is megteszi. Ha visszaköszön, akkor jó úton haladtok.

Míg nem dől el, hogy mit is éreztek egymás iránt, barátkozzatok. Az iskolában biztosan adódik majd olyan helyzet, amikor egy társaságban lehetek, beszélgethetek, és még jobban megismerhetitek egymást. Ha nem jön össze a dolog, akkor se búsulj sokáig, mert még csak most tárul ki előtted a világ, és benne az ismeretségek és az új szerelmek lehetősége.

2. jelige: HELP

Kedves Bizi!

Kérlek segíts! Én egy nyolcadikos lány vagyok. Van egy fiú, akibe szerelmes vagyok. Egy osztályba, csoportba járunk. Mivel ő olyan, aki szeret beszélni az emberekkel, nem merek neki szerelmet vallani, mert félek, ha ő nem szeret viszont, akkor kinevet, és elmondja mindenkinek, és fogja tudni az egész iskola. De én pont olyannak szeretem, amilyen. És attól is félek, ha nem teszem meg, és elballagunk, akkor többet nem találkozunk, mert nem egy városba fogunk középiskolába menni.

Mit csináljak?

Help

Válasz:

Jót tenne, ha még egy kicsit figyelmed a helyzetet a fiúval kapcsolatosan. Elemezd az irántad mutatott viselkedését, hogy mutatja-e a szimpátiának, vonzalomnak bármilyen jelét. Követ-e tekintetével, amikor a közelében vagy, mosolyog-e rád, igyekszik-e minél közelebb kerülni hozzád, a társaságodban lenni, oda-oda néz, keresi a tekintetedet stb. Ha ezek a jelek jelen vannak, akkor bátrabban mutathatod ki azt, hogy a fiú tetszik neked, és jobban meg szeretnéd ismerni. Míg nem látod, hogy hogyan is érez irántad, semmi esetre se szabad sietned a szerelmi vallomással. Ha közeledsz hozzá, még barátként is legyél óvatos. De minden esetre, aki mer, az nyer! Ha annyira tetszik neked, és félsz, hogy nem fogsz vele többé találkozni, lépj vele kapcsolatba. Ott van a Facebook, Messenger, Viber, ahol kötetlenül is beszélgethetsz vele anélkül, hogy elmondanád neki, hogy mennyire tetszik. Várd ki, ha bírod, hogy ő tegye meg az első lépést, mert akkor biztos, hogy nem a te érzéseid kerülnek ki a nagyvilágba elsőnek. Használd ki az iskola adta lehetőségeket, mind a találkozásokra, mind a beszélgetési témákat illetően.

3. jelige: Távolság

Kedves Bizi!

Előre is köszönöm a segítséged. Van egy fiú, nevezzük most Y-nak. A falu ahol élek, legyen Q, ahol éltem legyen W. 7-8 éve költöztünk apukámmal Q-ra, mivel újra megházasodott. A nevelőanyukámnak van egy barátnője, aki az Y-nak a nenája, és náluk szoktunk találkozni, mivel ő W-ben (szóval, ahol én éltem régen). Ez nem is lenne akkora baj,

A bajom az, hogy beleszerettem. Pár éve szerelmet vallott nekem, de mivel úgy gondoltam, hogy fiatal vagyok egy kapcsolathoz, azt mondtam neki, hogy nekem ő nem tetszik. Nem olyan régen kiderült, hogy közös múltunk van, mert:

1. Együtt lettünk megkeresztelve én 1 évesem, ő félévesem

2. Furcsa módon együtt jártunk oviba, amire én nem is emlékszem.

Nemsokára elindulok W-re úszásra, amire ő is jár. Nem is baj, mert nagyon jól kijövünk, csak nem tudom, hogy ő mit érez. Eléggé gyakran találkozunk, mikor ott alszok nevelőanyukám barátnőjénél, de nem nagy érdeklődést látok nála. Habár nem érzelmkimutató a srác. Lehet, hogy komplikáltak néz ki, de kérlek segíts ha tudsz...

Távolság

Válasz:

Sajnos, te is megtapasztaltad azt, ami igen gyakori serdülőkorban, hogy az érzelmek nem mindig egy időben ébrednek fel a két félnél. Nagyon sokszor, a másikban akkor ébred fel a szerelem, amikor már a másiknál elmúlt. A ti korotokban nem sokat jelent a közös múlt sem, inkább a „most”-ra összpontosítsál. Élvezd a társaságát, amikor együtt vagytok, azt, hogy jól kijöttök egymással, jókat beszélgettek, és közös az érdeklődési körötök. Az is biztos, hogy a fiú, az elutasításod után csalódott, kétszer is meggondolja, hogy újra érezzen irántad többet, mint barátság. Ha tudni szeretnéd, hogy mit érez, amikor együtt lesztek, kérdezd meg tőle. El is mondhatod neki, hogy korábban miért utasítottad el, hogy akkor még nem voltál felkészülve arra, amit ő is szeretett volna. Az együtt töltött idő lehetőséget ad arra, hogy tisztán lássad, mit érzel valójában iránta, és mit gondol most a fiú rólad. Ha ez tisztázódik, elmondhatod neki, hogy tetszik, és mennyire élvezed és fontos számodra a barátsága. Ha kiderül, hogy nem szerelmű szálak kötnek benneteket össze, hanem csak egy szép barátság, ne búsuljál sokáig! Biztos vagyok benne, hogy nemsokára újabb szimpátiák születnek, mert lassan de biztosan bővül majd az ismeretségi köröd, és új fiúkkal, szimpátiákkal ismerkedhetsz majd meg, és ezekből, előbb-utóbb lesz majd nagy szerelem is.

4. jelige: Viola

Kedves Bizi!

Óriási problémám van! Szerelmes vagyok egy fiúba. Meg is mondtam neki, mit érzek iránta. Sajnos, azt válaszolta, hogy neki más tetszik. Velem inkább barátkozna. Adtam neki gondolkodási időt velem kapcsolatosan. És várom a válaszát, hogyan döntött-e, de úgy tesz, mintha semmi sem történt volna. Nagyon boldogtalan vagyok. Együtt járunk edzésre, és nekem még ez is nehezemre esik most. Nem tudom, hányadán is állunk, mert amikor elmegy mellettem, rám mosolyog. Mit tegyek, hogy mégis több legyen neki, mint barátnő?!

Viola

Válasz:

Kedves Viola! Nagyon bátor, bevállalós lány vagy. Sajnos, amikor érzelmekről van szó, vallomásokról, akkor ebben benne van az elutasítás és a kudarc lehetősége is. Sajnos, a dolog nem jött be. Neki más tetszik. Ha erőszakosan viselkedsz vele, hívogatód, üzenetsz neki, nyomulsz, biztos, hogy nem fogsz sikerrel járni. Inkább magad ellen fordítod a fiút. Ezért tedd az érzéseidet jégre, és foglald le magadat másokkal való barátkozással. A barátkozás nemegyszer vonzalmakat is a felszínre hozott. Biztos, hogy lesz még egy-két fiú és szerelem is az életedben ezen az első, viszonzatlan szerelmen kívül.

Kérdéseikre Bori Mária pszichológus válaszol

e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Csonka családban élni

Kettő helyett egy szülővel élni komoly érzelmi törést, lelki kavargást okozhat. Egy haláleset vagy válás teljesen megváltoztatja addigi életed. Persze, szereted a gondoskodó nagyszülőt és nagybácsit is, azonban lelked mélyén mindennapi, ép, anyás-apás családról álmodsz.

Rettenetes fájdalmat jelenthet az édesanya vagy édesapa halála, ami az elhagyottság érzése miatt időnként dühöt is kiválthat belőlünk. Fel lehet lélegezni, ha hosszas szócsatákat, hangos veszekedéseket követően a szülők útjai elválnak, ám ha megjelenik a színen az anya, vagy apa új párja, kevésbé lelkesítő a helyzet.

Beszélgj róla!

Csonka családban élni nem egyszerű; sokat segít, ha van kivel megbeszélned az érzéseidet. Szerencsés esetben a környezetben is találhatsz megbízható felnőttet, de az is hasznos lehet, ha hozzád hasonló helyzetben lévő fiatalokkal osztod meg a problémáidat. A hozzád közel állókkal feltétlenül meg kell beszélned, milyen érzéseid vannak bizonyos dolgokkal kapcsolatban.

Időzavarban vagy?

Ha nincs időd arra, hogy eleget lehess együtt az anyukáddal vagy az apukáddal, a helyzeted nem túl kedvező. A csonka családokban az egyik szülőnek két ember helyett kell helytállnia.

A munkája mellett gondoskodnia kell a gyerekekről, az otthonról. Természetesen mindkét szülő szeretne minél több időt tölteni a gyerekével is.

Ha valóban folyton időzavarral küszködtök, célszerű lehet fix családi együttléteket bevezetni a heti programba. Ilyenkor egy beszélgetés erejéig jöjjön össze az egész család, mondja el mindenkinek mi az, ami foglalkoztatja, türelmesen, figyelmesen hallgassátok meg egymást.

Oszd be okosan az idődet: szakíts időt egy meghitt családi együttlétre, s jusson idő egy barátokkal töltendő esti programra is.

Hogyan segíthetsz?

Hasznossá teheted te is magad, ha segítesz a háztartásban, a ház körüli munkában. Osszátok el egymás között a házimunkát: a testvéreiddel ezáltal nagyterhet vehettek le a benneteket nevelő szülő válláról, így több időt tud majd rátok szánni. Egyetlen szülővel élni sokszor komoly terhet okoz, de a nehéz helyzetből profitálni is lehet. Azzal, hogy a hétköznapiakban segítesz anyukádnak, apukádnak, megtapasztalhatod, hogy te is képes vagy hozzájárulni a család boldogulásához. Ezáltal új ismeretekre, új tapasztalatokra teszel szert, s általuk sokkal érettebbé, függetlenebbé és önállóbbá válhatsz. (KamaszPanasz)

Mit kezdjek a hajammal? Íme néhány ötlet!

Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan!

Összefoglaló a Földünkért világnap alkalmából

Egy kis ismertető

A világnap története egészen 1991-ig nyúlik vissza, amikor a Föld védelmének érdekében világméretű kampányt kezdeményeztek (Caring for the Earth). Az IUCN, az UNEP és a WWF közös összefogásával született meg a Földünkért című új, élővilág megőrzési stratégia, amelyre 1992 óta minden év október 21-én emlékezünk.

Néhány év maradt, hogy megmentsük a Földet.

A legtöbb kutatás szerint ez az az évtized, amikor még tehetünk azért, hogy élhető hely maradjon a Földünk. A biodiverzitás helyzete romlik, az élelmiszer, az ivóvíz, az energia előteremtése a biológiai sokféleség rovására történik. A WWF 2018-as jelentése alapján körülbelül 45 év alatt a gerinces fajok populációi 60%-kal csökkentek, 22%-kal kevesebb a számukra alkalmas élőhely, 129 millió hektárnyi erdő veszett oda, illetve a vizes élőhelyek 35%-a is eltűnt. Az élővilág haldoklik, a tengeri madarak 90%-ának gyomrában találnak műanyagot. A fajok kizsákmányolását és a terjeszkedést a fogyasztás spirálja hajtja – egyre többet és többet akarunk. Az emberiség túl sokat használ fel a természetes erőforrásokból, a fogyasztás mértéke 190%-kal nőtt az elmúlt 50 évben.

Mit tehetsz a Földünkért?

1. Válasszuk hazai és helyi termelők termékeit, és ha tudunk, járjunk utána, hogy hol és milyen körülmények között állították elő azokat. Minél jobban mennek a hazai áruk, annál kevesebb importra van szükség, ami kevesebb csomagolóanyagot és üzemanyagot is jelent.

2. Vigyünk magunkkal mindig vászon bevásárlószatyrot! Ez akkor is legyen a táskánkban, ha nem készültünk eredetileg boltba

menni, hiszen bármikor jöhet váratlan helyzet. A zöldeket sem kell műanyag zacskókban kimérni, tudunk venni kis vászonzsákokat, ezekbe is ugyanúgy bele tudjuk őket tenni, majd használat után egyszerűen mossuk ki a kis zsákokat.

3. Egyszerű, újrahasznosított vagy visszaváltható csomagolású termékeket keresünk, járjunk utána, hogy milyen lehetőségeink vannak.

4. Autó és motor helyett mozogjunk minél többet, ami elérhető távolságon belül van, oda menjünk gyalog, ha pedig kicsit messzebb, akkor pattanjunk biciklire. A nagyobb távolságot tömegközlekedéssel tegyük meg.

5. Gyűjtsük szelektíven a hulladékot, és mossuk el, mielőtt a tárolóba dobjuk. Nem nagy fáradság a papírt, a fémeket, a műanyagot és az üveget külön gyűjteni, szánjunk erre egy kis időt, sokat segíthetünk vele a bolygónkon.

6. Komposztáljuk az ételmaradékokat a kertben. A zöldegek héját, az almacsutkát, a tojáshéjat ne a szemetesbe dobjuk, jelöljük ki a kertben egy helyet, ahova mindig kiborítjuk ezeket a lebomló anyagokat: a szemetesben is több hely fog maradni és a talajnak is jót fog tenni.

7. Hasznosítsunk újra papírt!

8. Ültessünk fát! Mindenki tisztában van a fák egyszerű hatásaival: oxigént termelnek,

tisztítják a levegőt, megakadályozzák a talajeróziót, árnyékot adnak, lakhelyet biztosítanak a madaraknak, és jó esetben még gyümölcs is terem rajtuk. Mindemellett mennyivel jobb egy hűs, árnyas udvaron szürcsölgetni a nyári limonádénkat!

Ezek a kezdeményezések segíthetnek abban, hogy egy kicsit elgondolkozzunk, és esetleg észbe kapjunk: hiába vesszük magától értetődőnek létezését, a minket körülvevő világ nagy veszélyben van. Ugyanakkor az is igaz, hogy egy hónapnyi zöldebb élet nem elég, és a cél az lenne, hogy a mindennapokba is beépüljenek a jó gyakorlatok, és a fenntartható életmód. De valahol mindent el kell kezdeni.

Ha nem teszünk semmit, 2050-re az emberiség megszűnik létezni

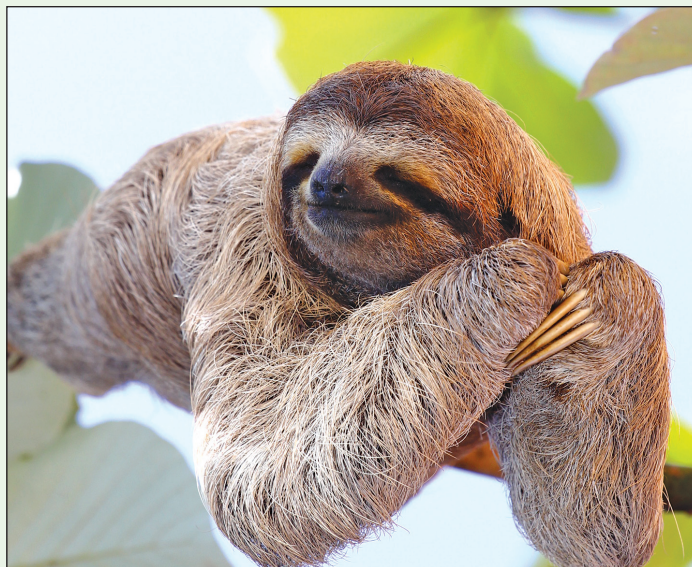
2050-re végveszélybe sodródik az emberiség, ha nem kezdünk valamit a klímaváltozással – jóslják ausztrál tudósok. A kutatók lemodellezték, mi történik, ha a 21. század felére az ipari forradalom előtti szinthez képest 3°C-kal lesz magasabb a föld átlaghőmérséklete. Egyesek szerint ez még viszonylag optimista becslés, ugyanis ha nem csökken az üvegházhatású gázok légkörbe bocsátása, a felmelegedés szintje inkább a 4 fokhoz közelít majd. A világ számos ökoszisztémája is összeomlik, beleértve az Északi-sark, Amazónia és a Nagy-korallzátony élővilágát. Mai szemmel nehéz elképzelni az előrejelzésben felvázolt világot, de ha nem cselekszünk azonnal, az harminc éven belül rideg valósággá válhat – figyelmeztetnek a kutatók.

Összeállította: Bakos Orsolya, 8. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

SZÓLÁSMAGYARÁZAT

Lusta, mint a lajhár

Mielőtt azonban még túlságosan lesújtó vélemény alakulna ki saját fajunkról, meg kell említenünk, hogy az állatvilág egyes képviselői nemcsak az ily „nemes”, de a kevésbé kívánatos tulajdonságokat tekintve is képesek lekörözni bennünket. Vegyük például egyik alapvető és sokat ostorozott jellemhibánkat, a lustaságot. Bár valóban sokan hajlunk a semmittevéésre, összehasonlítva magunkat a lajhárokkal, nem is tűnik olyan tragikusnak a helyzet. A lajhár például napi tizenkilenc órát tölt egy-egy ágon lógva alvással, szunyókálással, a maradék időben pedig rendkívül lassan mozogva eszeget. Mozgása olyan, mintha lassított felvételt látnánk. Mivel életének nagy részét egy helyben lógva tölti, gyakran az algák is megtelepsznek bundájában, a molyok pedig előszeretettel költöznek belé, sokszor jelentős kárt okozva. Szóval az egész úgy néz ki, mint egy fára lógatott zöldesfehér, molyrágta télikabát. Gyakori eset, hogy az állatkerti látogatók reklamálnak, mert azt hiszik, kitömött példánnyal van dolguk.

Elő a töklámpással!

szokás, Samhain isten ünnepe, csupán keresztény formát öltött. Maga a halloween elnevezés is innen ered (all hallows evening, vagyis mindenszentek éjszakája). Ugyanakkor október 31-e a protestánsok naptárában a reformáció, a jelképes megtisztulás ünnepét is jelenti. Amerikában a halloween a gyermekek által egész évben várt esemény. A töklámpás pedig elengedhetetlen kelléke az ünnepnek, nélküle nincs is igazi halloween.

Vicces lámpások

Lássuk, miket kell hozzá beszerezned! Bármilyen, nagyméretű tök (legjobb a sütőtök); éles kés; kanál (amivel a tök belsejét ki tudod vájni); színes papír vagy fólia; mécses; gombostűk; filctoll. Azért a sütőtök a legjobb választás, mert ennek a belsejét sem kell kidobnod, ugyanis anyukád felhasználhatja egy finom ünnepi vacsora készítéséhez. Tehát először is rajzold körbe a tök kalapját, majd vágd le vízszintesen a tetejét! Akkor lyukra van szükség, hogy a kezud beférjen, mivel ki kell szedni a belsejét. A kivájahoz a legalkalmasabb eszköz a kanál, jól kapard ki a tök magvas belsejét. Rajzold az arcot filctollal a tökre! Egy kisebb kés segítségével vágj neki szemet, orrot és szájat. Arc helyett különböző figurákat, alakzatokat is vághatsz a tökbe. Bátran engeddel a fantáziádat! Végül helyezd a belsejébe a mécsset, gyűjtsd meg, és tedd vissza a tökre a tetejét! Ugye, milyen félelmetes a sötétben?

Neked még nincs?! Feltétlenül pótolod a hiányt, és készítsd el ezt az ötletes dísz! Halloween ünnepe mindenkinek leginkább az amerikai filmeket juttatja eszébe. A kisgyerekek ilyenkor boszorkánynak vagy szellemnek öltözve járnak a házakat, ahol friss gyümölcsöt vagy édességet kapnak ajándékba. Ez a szokás hosszú évtizedek alatt alakult ki, ám maga az ünnep évszázadok óta létezik. Vajon honnan ered? Mivel angolszász hagyományról van szó, talán nem meglepő, hogy a keltáktól. Ez az ősi nép október utolsó napján a szent tölgyfák alatt ünnepelte meg az óévet. Állatbőrbe öltözve hatalmas tüzet gyújtottak, s áldozatot mutattak be, hogy kiengeszteljék a szellemeket. Úgy gondolták, hogy ezen a napon a szellemek és a halottak lelke visszatér a földre. Később, a rómaiak hódításával sem tűnt el ez a pogány

Halloweenbuli

Szeretnéd megünnepelni a halloweent, de nincs ötleted hogyan? Ne töprengj rajta! A legfontosabb a jó társaság, hiszen csak így lehet fergeteges bulikat csapni. Tehát először is hívd meg néhány halloweenkedvelő barátodat. Ha már páran biztosra mondták, hogy jönnek, kezdheted is a készülődést.

Szórakoztató játékok

Megvan a hangulatos tér és a jelmezek, de mit fogtok csinálni? Nagyon fontos, hogy gyűjts össze pár jó játékot, mire a vendégek megérkeznek, hogy egy pillanatra se unatkozzatok.

Megfelelő világítás

Kellemes hangulatot kölcsönöz a térnek, ha kis lámpások vagy mécsesek világítanak, nem a szobai villany. Ezért hát szerezz be apró mécseseket, és készíts papírból félelmetes lámpásokat.

Cukorkagyújtás

Ha van kedvetek, menjetek és kopogtassatok be néhány ismerős nénihez/családhoz cukorkáért, és ha vannak ott gyerekek, akik szívesen csatlakoznának, hívjátok őket is! Így a cukorvadászat végére lehet, hogy egy egész nagy csapat alakul ki. Nálunk ez nem szokás még, de érdekes lehet. Minden együtt van tehát egy szuper halloweeni bulihoz. Jó szórakozást!

Jó jelmezek

Halloween éjjelén elengedhetetlen az ijesztő külső, ezért kérd meg a meghívott barátokat, hogy a bulira öltözzenek valami rémisztő maskarába.

Zene

Ha szeretnéd kicsit feldobni a népséget, szolgáltatass egy kis zenét, pl. Michael Jackson Thrillerét, vagy valamilyen hangeffektust. A lényeg, hogy félelmetes legyen.

A doromb

A világ minden táján ismerik, fából, levélből, bambuszból és csontból is készülhet – a vasból, acélból készült a legtartósabb, ilyen hangszereket az ásatások tanúsága szerint először minden bizonnyal a kelták, és a germánok használtak. Eredetileg a mágia eszköze volt: a sámánok használták tevékenységük hatásának fokozására, később vált dallamjátszó hangszerré. Az 1900-as évek elején elterjedt gyermekjáték volt, jellemzően cigány kovácsok készítették.

A doromb pengetéssel és fúvással megszólaltatott egyszerű hangszer. Egy keretből és az arra rögzített rugalmas nyelvből áll, melynek anyaga legtöbbször acél, némely változata bambuszból vagy más rugalmas anyagból készül.

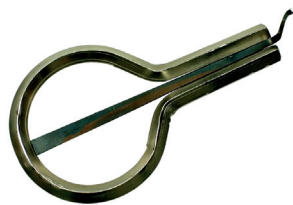

Hogyan kell megszólaltatni?

A játékos a keretet a fogaihoz szorítja úgy, hogy a rugalmas nyelv szabadon mozoghasson a fogsorok között, és annak általában kifelé hajlított, szabad végét a mutató- vagy hüvelykujjával pengeti. A szájüreg térfogatának változtatásával a rezgő fémmelvezeték különböző felhangjai emelhetők ki, így egyszerű, a természetes hangszoron alapuló dallamok hozhatók létre.

Mivel a szájüreg mérete és alakja könnyedén alakítható, változatos hatásokat és hangokat lehet a kis hangszerből kicsalni, akár két oktáv terjedelemben. A rezonátor maga az emberi száj, ezért a hangszer nagyon egyszerű, és kis helyen elfér. Gyakran tokot is készítenek hozzá, de ha nincs ilyenünk, mielőtt zsebre tesszük, érdemes legalább egy gyufásdobozra megfelelő helyzetben befűttes gumival rögzíteni, hogy a visszahajló nyelv ne görbüljön, törjön el. Használat után érdemes egy finomabb kendővel letörölni, illetve abba hajtogatni (és úgy tárolni egy rögzített helyen).

A világ különböző dorombjai

A doromb a világ minden részén elterjedt, ismert hangszer. A különböző népcsoportok fém, fából, csontból, bambuszból készítik. Alakra, hangra, díszítésre igen nagy a változatosság. **Phons Bakxs**, holland dorombos, dorombkutató a doromb ezer elnevezését jegyezte fel. Íme ezek közül néhány: angol: Jew's harp, trump, jaw harp; német:

Maultrommel; szicília: marranzano; olasz: scacciapensieri; japán: koukin; norvég: munnharpa; francia: guimbarde; bali: gengong; spanyol: birimbao (nem összekeverendő a berimbau nevű brazil hangszerrrel); orosz: vargan; jakút: khomus; Fülöp-szigeteki: kubing; szlovák: drumbla; román: dromboi; Svájc: trümpi

Ezeket a dorombokat hol hangszerként, hol varázslathoz, hol gyermekjátékként használták. Kidolgozásuk és hangjuk is jól tükrözi, hogy az adott kultúrában milyen szerepet szántak a dorombnak.

Kinek ajánlott?

A doromb megtanulásánál a legfőbb szempont az, hogy örömet leljünk benne, magyarárn semmit nem szabad erőltetni. Ezen a hangszeren nem lehet hamisan játszani, nem lehet rosszul játszani. Az egész dorombolás arról szól, hogy felfedezzük, szájüregünk milyen akusztikai csodákra képes, hogy megérezzük a bennünk rejlő ritmust. Ezek után jöhet a népdalok elsajátítása.

Ha te is kedvet kapsz ahhoz, hogy megszólaltasd ezt a különleges hangszert a www.doromb.com honlap dorombsulijában megleheted az első lépéseket efelé!

Szilágyi Áron dorombművész

AMIKOR MEGKÉRDEZIK AZ EMBEREK, HOGY KAJA VAGY SZERETET...

NEM VÁLASZOLOK

MERT ESZEK...

Rutinos megoldás

Biciklizik egy öregember az úton. Egyszer csak megállítja a rendőr:

- Tudja, öreg, hogy lapos a hát-só gumi?
- Tudom, én eresztettem le.
- Miért?
- Mert túl magas volt az első.

Reklamáció

- Kérem, délután vettem önök-től egy rekamiét.
- Igen. És?
- Este összedőlt.
- Bizonyára ráfeküdt valaki!

Így is jó

- Uram, ön az, akinek ellopták az esernyőjét? - kérdi a pincér az egyik vendégtől.
- Igen. Megtalálták?
- Nem. Elállt az eső.

Nahát!

- A tehén beszélget a macskával:
- Ilyen kicsi és már bajszot vi-sel?
- Ilyen nagy és semmi melltar-tó?

A PAPIR ÉS AZ OLLÓ FELTALÁLÁSA ELŐTT BIZONY NEM VOLT VALAMI SZÓRAKOZTATÓ AZ ÉLET.

Megelőző csapás

Két barát nő találkozik a cuk-rászdában.

- Kinek viszed ezt a gyönyö-rű, tejszínhabos tortát? - kérdi az egyik.
- A húgomnak.
- Születésnapja van?
- Nem, csak túlságosan karcsú.

Durván

- Elnézést! - szólítja meg a szál-loda recepcióását az egyik vendég.
- Durván meg tudná mondani, mennyi lesz a számlám?
- Huszonhétezer, te szemét!

Visszavonulás

- Régi ismerőse állítja meg az énekeset.
- Hallom, visszavonultál. Nem énekelsz többet.
- Igen, eltiltott az orvos.
- Melyik? Amelyik a szomszéd-dobban lakik?

Magyarázat

- Apuci, miért kukorékolnak a kakasok már kora hajnalban?
- Tudod, fiam - válaszol az apa - sietniük kell, ha valami monda-nivalójuk van, mert aztán felébred-nek a tyúkok is.

Vihar után

- A ti sátratokat is megrongálta az a nagy júliusi vihar?
- Nem tudom. Még nem talál-tuk meg.

Cukrászdában

- A férfi megkérdezi az eladónót a cukrászdában:
- Tessék mondani, friss a mé-zes sütemény?
- Nem, nagyon régiek és össze-vannak száradva.
- És a keksz?
- Inkább vigyen a mézesből.

Hatástalan

Karikás szemű férfi lép be a ren-delőbe, és elkezd panaszkodni:

- Doktor úr, segítsen rajtam! Olyan környéken lakom, ahol egy csomó kutya van. Amikor lefeküd-nék aludni, valamelyik mindig rá-zendít, aztán éjszaka az egész fal-ka ott ugat az ablakom alatt. Az orvos kivesz a szekrényből egy fiolát.
- Szerencséje van. Most kaptam ezt a szupererős altatót, meglátja, ettől nyugodt lesz az éjszakája.

Két hét múlva visszajön a pá-ciens, ha lehet, még fáradtabbnak tűnik.

- Na mi van, nem használt az altató? - kérdezi az orvos meghök-kenve.
- Szörnyű, doktor úr. Mire elkapok egyet a dögök közül, és letuszkolom a torkán, vége van az éjszakának.

Gyanús

- Egy nő zokogva áll az ügyeletes rendőrtiszt előtt a kapitányságon, hogy bejelentse, eltűnt a férje.
- S nem tűnt fel önnek semmi a férje viselkedésével kapcsolatban? - kérdezi a rendőr. - Tulajdonkép-pen semmi - mondja színpogva az asszony.
- Hacsak az nem, hogy ma reggel két nagy bőrönddel ment el futni.

Hasonlóság

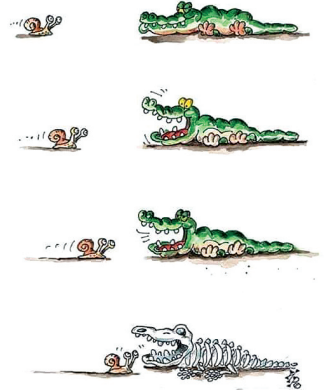
- Ketten beszélgetnek:
- Érdekes... Rólad mindig egy kollégám jut eszembe.
- Miért? Hasonlítok rá?
- Nem, de ő is tartozik nekem tízezer dinárral.

Kicserélné

- Tessék kicserélni ezt a hibás könyvet.
- Szívesen. És mi a hi-bája?
- Háát... nem tetszik a vége.

Bíróság

- Vádlott, miért lopta el azokat az ezüstkanala-kat?
- Az orvosom a hibás, ő írta fel: naponta három evőkanál...

Az alkotás lázában

Aktot fest a fiatal festőművész. Egy ideig próbál tárgyilagosan a témához állni, de aztán nem bír-ja tovább, odaugrik a modellhez, megragadja a kezét és megcsókol-ja.

- Na de, művész úr, mindig ilyen rámenős a modelljeivel? - kérdezi a lány.
- Ne haragudjon, maga az első modellem, akinek megcsókolom a kezét.
- És sok modellje volt már?
- Még nem sok, csak négy. Két alma, egy narancs és egy váza.

Zab

- Hallotta, János bácsi? Ol-csőbb lett a zab! - újságolja az öreg székelynek a szomszédja.
- Örvend-é?
- Az öreg megvonja a vállát:
- Örvendjen a ló!

Tetthely

- Halló! Rendőrség!
- Igen.
- Ott vannak?
- Igen.
- Na maradjanak is ott, külön-ben lőttek a jogsímnak.

Egészítsd ki a népdal szövegét!

A feladat egyszerű: fel kell ismerned a népdal részletét, hogyan tudjad, hogy folytatódik. Hajrá!

A csitári hegyek alatt régen...

elesett a ló
leesett a hó
hasra esett az apó

Hull a szilva a fáról, most jövök a ...

házunktól
városból
tanyáról

Megismerni a kanászt...

pitykés lajbijáról
faragott botjáról
cifra járásáról

Által mennék én a Tiszán...

csónakon
ladikon
kompon

Béreslegény jól megrakd a...

szekeret
kocsidat
kordédát

Én elmentem a vásárba...

fél pénzzel
garassal
krajcárral

Hol jártál az éjjel...

kedves madaram
kicsi csalogány
cinegemadár

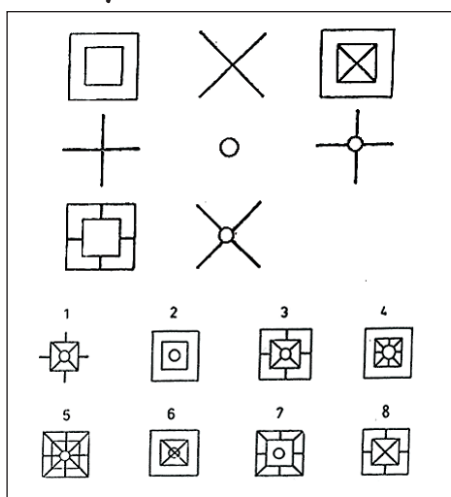
Zöld erdőben, zöld mezőben sétál egy...

madár
kutyus
cica

Csillagok, csillagok szépen...

világítsatok
ragyogjatok
csillogjatok

Melyik ábra következik?

Folytasd a legelső sort a kisebb, számozott ábrák valamelyikével. Szerinted a nyolc ábra közül logikailag melyik következne?

Hiányzó név

Következő játékunk minden mondatában egy név beírásával olvashatóvá válik a szöveg. Melyek a hiányzó nevek?

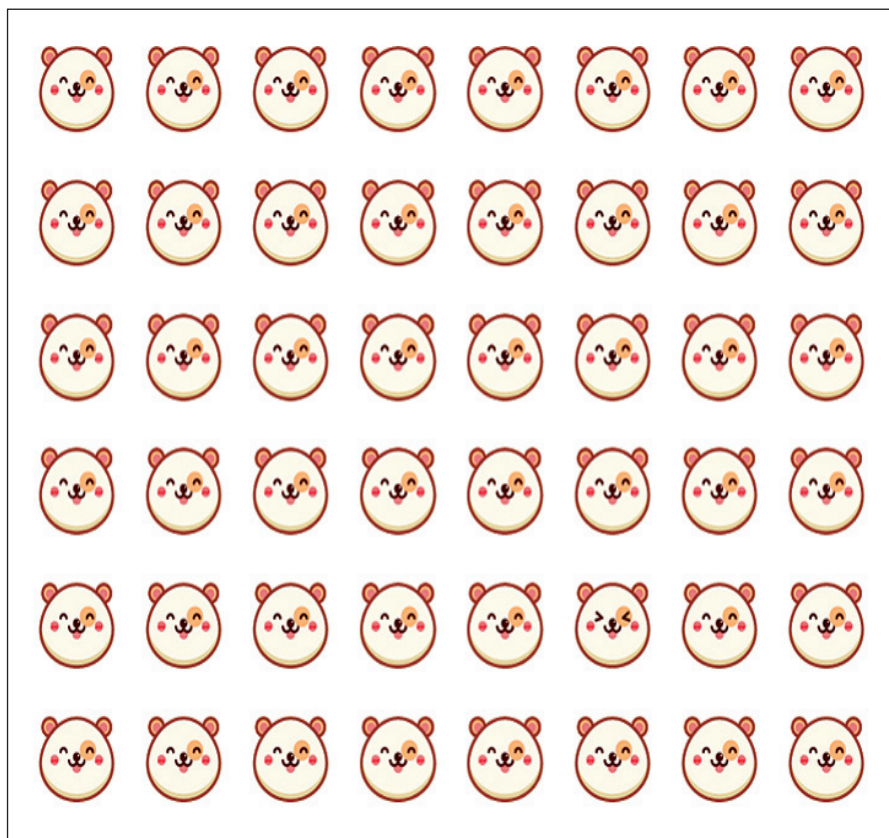
(Példa: Vannak furCSA BAbonák is.)

Néha a s _____ n furcsa.

Ezt a kari _____ n levágnám.

A koc _____ sok a rakomány.

Keresd a kakukktojást!

Egy mackófej különbözik a többitől. Ha jól a koncentrálsz, gyorsan megtalálod.

Találd ki!

Úton megyen, nem poroz,
Vízen megyen, nem csobog,
Nádon megyen, nem suhog,
Sáson megyen, nem susog,
Eső éri, nem ázik,
Ha fagy éri, nem fázik.
Mi az?

Mikor fekszel, ő akkor kél.
Egyszer egész, máskor csak fél.
Nincsen tüze, mégis lámpás,
A vándornak szinte áldás.
Mi az?

Mindig volt és mindig lesz,
de öthöthes sose lesz.

Mi az?

Megfejtés:
Találd ki – napsugár, hold, hold
Hiányzó név – Néha a SORS OLYAN furcsa. Ezt a kariMÁT
En levágnám. A kocSIMON sok a rakomány.
Egészítsd ki a népdal szövegét! – leesett a hó, ragyogjatok,
tanyáról, cifra járásáról, nád, ladikon, szekeket, fél pénz-
zel, cinegemadár, madár
Keresd a kakukktojást! – alultól második sor, jobbról har-
madik fej
Melyik ábra következik? – a 3-as

Szavalásra fel a Jó Pajtással!

A 10. Szűcs Imre Gyermekvers- és Prózamondó Verseny meghirdetése

Szűcs Imre Gyermekvers- és Prózamondó Versenyünket minden évben Udvarnokon (Banatski dvor) tartottuk november második szombatján, ugyanis ebben a bánáti falucskában született versenyünk névadója, szerkesztőségünk néhai oszlopos tagja. Az idei vetélkedő azonban a jelenlegi helyzet miatt rendhagyó módon alakul. A jelentkezőktől maximum 5 perces videókat várunk.

Jelentkezési határidő, illetve a felvételek beküldésének határideje: **2020. október 30.**

A feltételek a következők:

* Legfeljebb 5 perces videófelvétel a tanuló adataival (név, kor, osztály, iskola, település, felkészítő pedagógus, telefon, valamint a kiválasztott mű szerzője és címe)

* A felvételt az alábbi módok egyikén lehet elküldeni a vers.proza.jopajtas@gmail.com e-mail-címre:

– feltöltés Google Drive-ra, majd megosztás a fenti e-mail-címmel;

– elküldés az ingyenes WeTransfer oldal segítségével.

* A megmérettetésre A VAJDASÁGI MAGYAR KÖLTÉSZET és PRÓZA EGÉSZÉBŐL lehet művet választani. A népmese kivételével minden olyan prózai mű számításba jöhet, melynek ismert a szerzője és vajdasági.

* Akárcsak tavaly, ezúttal is egy-egy korosztályban iskolánként legtöbb egy tanuló in-

A múlt évi díjazottak

dulhat. A tanintézmények mellett művelődési egyesületek is benevezhetik a tanulókat.

* A versenyen természetesen részt vehet minden vajdasági általános iskolás tanuló.

* Négy kategóriát hirdetünk:

1. korcsoport: 1–2. osztályosok

2. korcsoport: 3–4. osztályosok

3. korcsoport: 5–6. osztályosok

4. korcsoport: 7–8. osztályosok.

* Felkészüléshez ajánljuk a Bordás Győző válogatásában 2013-ban közreadott **Ezüsttulpán** című kötetet, mely a vajdasági magyar lírából válogatott, és a Szép Magyar Könyv címet elnyerő kiadványunkat, a **Tigrisleket**, mely vajdasági szerzők prózájából ad válogatást.

* A győzteseket ezúttal is megjutalmazzuk.

Reméljük, hogy az idén is vállaltátok a kihívást és örömmel válogattok a vajdasági magyar irodalom alkotásaiból, hisz ez a verseny jó alkalom arra, hogy vidékünk szülötteinek munkái se merüljenek feledésbe. Bízunk abban, hogy ismét szép számban jelentkeztek sok település számos iskolájából. Kérjük a tanárokat, hogy az idén is vállaltátok fel a versenyt! Mindennemű kérdéssel hozzánk fordulhatnak a 021/457-100-as telefonszámon, vagy a jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címen.

Várjuk jelentkezéseket!

A 30. számunk nyereségkérdésének megfejtése nem más, mint a **tűz**. A sok válaszadó közül a szerencse ezúttal a **magyarcserenyi Csányi Alexre, a Petőfi Sándor iskola harmadikosára** mosolygott, nyereségkönyvét novemberben postázzuk.

E heti nyereségkérdésünk is egy játékos hangvételű találós kérdés. Ha tudod a választ, ne sokat tétovázz, küldd el nekünk mielőbb, és ajándékkönyvet nyerhetsz!

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Íme a feladvány:

*Finom legény vagyok,
tű fokán átvívok,
de ha aztán megharagszom,
tenger vizét megszalasztom,
fát többől kicsavarok,
ugyan bizony, mi vagyok?*

A helyes választ legkésőbb november 5-éig küldd el címünkre. Levélcímünk: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad**. A választ elküldheted a jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címünkre is. A neved mellett írd meg az iskolád nevét, az osztályt és a lakcímedet!

A Jó Pajtás megjelenését támogatja:

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350–9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Igazgató: **Ókrész Rozália** ■ Főszerkesztő: **Varjú Márta** ■ Felelős szerkesztő: **Török Erna** ■ Grafikai szerkesztő: **Buzás Mihály, Újházi Kornél** ■ Lektor: **Halász Csilla** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Major Evelin, Nagy Magdolna, Tóth Tamara** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készült a Magyar Szó Lapkiadó Kft. Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs